ОКТЯБРНИНГ ЭЛЛИК ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

14 йил чиқиши

№ 33 (3515).

15 февраль ЧОРШАНБА 1967 йил

Баҳоси 2 тийин.

УЙЛАР УЧУН ДЕРАЗА ВА ЭШИКЛАР

Ўзбекистоннинг пойтахти Совет Иттифоқида энг йирик «дурадгорлик устахонасига» эга бўлади. Бунинг учун мавжуд ёғочсозлик устахонасининг цехлари реконструкция қилинмоқда, янги корпуслар қурила бошланди.

Тошкентнинг шимолий саноат зонасидаги комбинат 26 гектарда жойлашади.

Пойтахт қурилишлари бу ердан ҳар йили икки миллион квадрат метр эшик ва дераза блоклари, 66 гектар паркет, анчагина панжара, плита ва бошқа буюмлар олади. «Цукерман» деган Австрия фирмаси ва «Чер Москинер» деган Швеция фирмаси ускуналаган поток линиялари миллион квадрат метр дераза ва блоклар чиқариб беради.

Ишлаб чиқаришни юксак даражада механизациялаш ва автоматлаштириш кўзда тутилган.

Мазкур корхона учун жой ҳам яхши танланган. У асосий буюртмачилардан бири бўлиб қоладиган иккинчи уйсозлик комбинати билан ёнма-ён тушади. Корхона Тошкентдаги барча қурилишларни сифатли, арзон, чиройли, монтаж қилиниши қулай бўлган блоклар билан таъминлай олади.

Ҳозир қурилиш майдонида пойдевор учун ер текисланмоқда, таянчиқ темир-бетон қозиқлар тайёрланмоқда. (ЎзТАГ).

БИНОКОРЛАР СОВҒАСИ

Қардош украиналик бинокорлар меҳнатидан тошкентликлар бениҳоя миннатдор. Ўтган қисқа вақт ичида уларнинг қўлида қад кўтарган бир қанча турар-жой бинолари фойдаланишга топширилди. Улар қурилиш ишларини тобора жадаллаштирмоқдалар.

Яқинда Чилонзордаги 13-Б кварталида яна бир янги беш қаватли уйни қуриб бўлишди украиналиклар. Унга юзга яқин оила кўчиб кирди. Чилонзорнинг бешинчи кварталида 80 оилага мўлжалланган яна бир уй яқин кунларда фойдаланишга топширилади.

У. МУҲАМЕДОВ.

ХОТИН-ҚИЗЛАР ЖАНГОВАР САФДА

Совет халқи Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ярим асрлик юбилейини муносиб нишонлаш учун қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Ҳар бир шаҳар, район, ҳар бир хўжалик, корхонада шу улуғ айёмга тайёргарлик кўришнинг конкрет планлари ишлаб чиқилмоқда. Ҳар бир совет кишиси ўзининг юбилейга атаган меҳнат совғаси, режасини тузиб, шу эзгу ният билан сидқидилдан меҳнат қилмоқда. Бу улуғвор курашда мамлакатимизнинг хотин-қизлари ҳам енг шимариб, ижодкорлик билан, мардонавор меҳнат қилмоқда.

Халқ хўжалигининг бирор тармоғи йўқки, унда меҳнатсевар хотин-қизларимиз иштирок этмаётган бўлсин. Гигант қурилишда, оғир ва енгил саноатда дейсизми, халқ маорифи, соғлиқни сақлашда, бепоён далалар-у илмий лабораторияларда — ҳамма соҳада эрлар қатори фидокорона меҳнат қилаётган хотин-қизларни кўрасиз. Улар айниқса шу кунларда, ўзларига эрк берган, таҳқирланиш ва қулликдан абадий ҳалос этган Улуғ Октябрь революциясининг 50 йиллик байрами арафасида юксак кўтаринки руҳ билан меҳнат қилмоқдалар, ижод этмоқдалар.

Иттифоқимизнинг ҳамма ерида бўлгани каби пойтахт областимиз ҳам ўзининг асл фарзандлари, эл-юрт олдида ҳурмат-эътибор қозонган донгдор хотин-қизлари билан фахрланади.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Ўрта Чирчиқдаги Терешкова номли колхоз раиси Умри Ҳасановани ким танимайди дейсиз. Камтар, ғайратли бу аёл ўзининг ташкилотчилиги, ишбилармонлиги билан қисқа вақт ичида қолоқ хўжалик экономикасини мустаҳкамлади, уни пешқадам колхозлар сафига олиб чиқди. Умрининг юбилей йили режаси юксак. Унинг нияти пахтачилик маданиятини тобора ошириш, барча дала ишларини техникага юклаб, шу асосда хўжаликни бадавлат, қишлоқни эса янада обод этиш, колхоз аъзоларининг турмуш даражасини тобора фаровонлаштиришдир.

Умрининг тенгдошлари бизда кўп. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Иттифоқимизга машҳур Турсуной Охунова ҳақида гапирганда кўз ўнгингизда қатор турсунойчи гвардиячилар, дала шунқорлари гавдаланади. Областимиз хўжаликларига назар ташласак, ҳалол меҳнати, жасорати билан тоғ-тоғ «оқ олтин» уяётган, сут булоғи яратаётган асл фарзандлар — миришкор деҳқон ва моҳир чорвадор аёллар ҳақида тўлқинланмай гапириб бўладими. Бундайлар бизда кўп. Мана, Калинин районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозининг сут соғувчиси Мунаввар Исҳоқова. У кўп йиллардан буён сурункасига сут соғиб олишда рекорд қўйиб келмоқда. Элга хизмат қилиб, катта ишонч қозонди. Куни кеча Юнусобод сайлов округининг меҳнаткашлари уни Ўзбекистон ССР Олий Советига депутатликка номзод қилиб кўрсатдилар. Мунавварнинг юбилей режаси — чорвачиликни ҳам комплекс механизациялаш, барча сут соғувчи дугоналарини шунга жалб этишдир.

Кунларимиз бир-биридан сермазмун. Айниқса, шу кеча-кундузда областимиз меҳнаткашлари ҳаётида қувончли воқеалар бўляпти. Ҳамма жойда, колхоз-совхозларда, саноат корхоналарида кўп кишилик митинглар ўтказилиб, халқимиз ўзининг энг муносиб фарзандларини Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советларга депутатликка номзод қилиб кўрсатмоқда. Булар орасида областимизнинг жуда кўп хотин-қизлари бор. Тошкент тепловоз депоси тепловоз машинистининг ёрдамчиси София Саидова, Тошкент медицина институтининг доценти Надежда Семёновна Петрова, Киров район партия комитетининг биринчи секретари Шоира Собировна Аҳмадалиева, 24-мактаб педагоги Муаззам Назарова, Янгийўлдаги Свердлов номли колхознинг бригада бошлиғи Назира Йўлдошева ва бошқа жуда кўп хотин-қизларимизнинг номлари ҳурмат билан тилга олиняпти. Улар Ўзбекистон ССР Олий Совет депутатлигига номзод қилиб кўрсатилган. Жонкуяр, меҳридарё ва меҳнаткаш хотин-қизларимиз ўз ғайрат-шижоатлари, ақл-идроклари билан ана шундай юксак ишончга сазовор бўлганлар. Уларнинг ҳар бирининг қалбида халққа хизмат қилиш, юксак ишончни оқлаш нияти бор. Шу ният уларга қанот бахш этган.

Аммо, айрим жойларда ҳали ҳам хотин-қизларга нисбатан менсимай қараш, уларни камситиш, баъзан хўрлаш, улар меҳнатининг қадрига етмаслик ҳоллари учраб туради. Бундай ярамас одатга, эскилик иллатларига ҳамма жойда кескин зарба бериш керак.

Айрим партия ташкилотларидаги коммунистлар орасида эса хотин-қизлар камдан-кам учрайди. Жумладан, 2-«Оҳангарон» совхозида меҳнат қилаётган ишчиларнинг ярмидан кўпи хотин-қизлардир. Лекин партия ташкилоти составида улар фақат 7 процентни ташкил этади. Аҳвол шундай бўлишига қарамай, бу хўжаликнинг партия ташкилотида КПСС сафига хотин-қизларни қабул қилишга мутлақо эътибор берилмаяпти. Кейинги беш йил ичида партия сафига бирорта ҳам хотин-қиз қабул қилинмаган. Бундай мисоллар айрим жойларда хотин-қизлар ўртасидаги сиёсий-тарбиявий ишлар ҳануз кўнгилдагидек йўлга қўйилмаганидан, баъзи партия ташкилотлари бу ишга лозим даражада эътибор қилмаганидан далолат беради.

Совет хотин-қизлари — коммунизмнинг актив қурувчиларидир. Уларнинг бу улуғвор ишда фаол иштирок этишини тўла таъминлаш, улар учун ҳамма зарур шароитларни яратиб бериш — партия ташкилотларининг вазифасидир. Ҳар ишда, ҳар соҳада ўз бурчини бажонидил адо этаётган аёлларимизга ҳамиша ғамхўр, меҳрибон бўлайлик. Коммунизм авлоди — ёшлар тарбиясида ҳам уларга кўмакдош бўлайлик.

Эл-юрт ҳурматини қозонган, меҳнатда илғор аёлларимиз сафи тобора ортаверсин!

АГИТАТОР МУНИРА

Юнусободдаги 24-Ушинский номли мактаб қошидаги агитпункт доимо кишилар билан гавжум. Сайловчилар бу ерга ишдан сўнг келиб газета ва журналларнинг янги сонлари билан танишадилар, агитаторларнинг суҳбатларидан баҳраманд бўладилар. Суратда: энг яхши агитаторлардан 9-синф ўқувчиси Мунира Жўраева.

А. Абалян фотоси.

ҚЎЧАТЛАР РАСАД ҚИЛИНМОҚДА

Юбилей йили вахтасида туриб ишлаётганимиз сабабли ҳар бир сабзавоткор ғайрат кўрсатмоқда. Шаҳарликларга кўпроқ маҳсулот етказиб бериш иштиёқидамиз. Парникка сепилган 28 килограмм карам уруғи бир текисда кўкариб чиқди. Ҳозир кўчатларни расад қилишга киришдик. Бу ишда сабзавотчи аёлларимиз яхши ишлашмоқда. Бир неча кун ичида 500 мингга яқин кўчат расад қилиб қўйилди.

Помидор уруғини мавсумга қараб сепамиз. Эртанги помидор кўчатини сепиб қўйдик. Биз узимизга юклатилган вазифани сидқидилдан бажарамиз. Полиз ва сабзавот экинлари экишни кўпайтириб, мўл-кўл ҳосил кўтарамиз.

Э. АБДУЛЛАЕВ,
Орджоникидзе районидаги Киров номли колхоз парник хўжалигининг бошлиғи.

ҲОСИЛ КЎПАЯДИ

Бригадамиз қолоқ эди. Деҳқончилик маданиятини ошириш йўлида астойдил ишладик. Тупроқни ўғитга тўйдирдик. Ерни яхши ишладик. Натижада олдинги йилларга нисбатан ўтган йили кўп сабзавот маҳсулоти етиштирдик. Ҳар гектар ердан 40 тоннадан ҳосил йиғиштириб олинди.

Бу йил ҳосилдорликни бир ярим баробарга кўтариш ниятидамиз. Шонли Октябрга муносиб тўёна қиламиз. Шу мақсадда дала ишларини қизитиб юборганмиз. Кўплаб маҳаллий ўғит чиқариб қўйдик. Кўчат ўтқазиладиган ерларни кафтдек текисляпмиз. Сув тормоқларини тозалаш тезлаштирилди. Экишгача, барча зарур ишлар амалга ошириб қўйилади.

И. АБДУВАЛИЕВ,
Калинин районидаги Навоий номли колхознинг бригада бошлиғи.

А. Н. Косигиннинг Буюк Британияга қилган визитининг якунлари тўғрисида ҚЎШМА БАЁНОТ

СССР Министрлар Советининг Раиси билан Буюк Британия Бош министри дунёда вужудга келган вазиятни қараб чиқдилар ҳамда халқаро кескинликни юмшатишнинг мумкин бўлган йўллари хусусида ўз ҳукуматларининг мулоҳазаларини баён қилиб бердилар, дейилади СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигиннинг Буюк Британияга қилган визити якунлари тўғрисидаги қўшма баёнотда. Томонлар ҳал қилинмаган халқаро проблемаларнинг бартараф этилиши ҳамманинг манфаатларига мос бўлиб тушади, деб эътироф қилдилар. Улар шунга аминдирларки, миллий суверенитет, тенг ҳуқуқлилик ва бошқаларнинг ички ишларига аралашмаслик принципларига, давлатлараро низоларни ҳал қилиш вақтида куч ишлатишдан ёки куч ишлатиш билан дўқ қилишдан воз кечиш принципларига риоя қилиш негизида турли ижтимоий тузумдаги давлатлар тинч-тотув яшашлари мумкин ва лозим.

Европага алоҳида эътибор берилди. Томонлар Европада тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш иккала мамлакат халқлари учун ва бутун дунёда тинчлик учун биринчи даражали аҳамиятга эга эканлигига қўшилдилар.

Томонлар Европа хавфсизлигини таъминлаш ва ҳамкорликни ривожлантириш проблемаларини муҳокама қилиш учун кенгаш чақириш тўғрисидаги масалани қараб чиқдилар. Томонлар зарур тарзда тайёргарлик кўрилиб чақириладиган бундай кенгаш фойдали бўлур эди, деган фикрга қўшилдилар.

Халқаро кескинликни юмшатиш муддаоларига амал қилиб, томонлар қуролсизланиш йўлида силжишга эришишдан ўзларининг манфаатдор эканликларини таъкидладилар. Улар самарали халқаро контроль остида ялпи ва тўла қуролсизланиш, жумладан, ядро қуролини тарк этиш ва ядро қуролини тақиқлаш тўғрисида бир битимга эришишга ўзларининг интилаётганликларини қайд қилдилар. Ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисида шартнома тузиш йўлида эришилган тараққиётни улар мамнуният билан таъкидладилар ва барча халқларнинг манфаатларини кўзлаб бундай қуролнинг тарқалишига йўл қўймаслик гоят зарур эканлигини яна уқтириб ўтдилар.

Уч муҳитда ядро қуролини синашни тақиқлаш тўғрисидаги 1963 йилги шартномани ер ости синовларига ҳам татбиқ этиш муҳим эканлигини иккала ҳукуматнинг бошлиқлари эътироф этишди.

Томонлар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг резолюциясига биноан, қуролсизланишга бағишлаб ўтказиладиган ва ҳамма мамлакатлар таклиф этиладиган жаҳон конференциясида қатнашишга тайёр эканликларини айтдилар.

Баёнотда Вьетнамдаги уруш кенгайиб бораётганлиги ва тобора кўпроқ кишиларни қурбон қилаётганлиги, қўшни давлатларга, тинчлик ва стабиллик ишига хавф солаётганлигини иккала ҳукумат зўр афсус билан қайд қилдилар. Улар Вьетнамдаги урушнинг тезроқ тўхтатилишини ёқлаб фикр билдирдилар.

Иккала ҳукумат Совет Иттифоқи билан Буюк Британия ҳам имзолаган 1954 ва 1962 йиллардаги Женева битимлари принципларига содиқ эканликларини таъкидладилар.

Баёнотнинг БМТ фаолияти проблемаларига бағишланган бобида иккала томон космик фазони, жумладан Ой ва бошқа самовий жисмларни тадқиқ қилиш ва улардан фойдаланиш соҳасида давлатлар фаолиятининг принциплари тўғрисида шартнома тузилганлигини табрикладилар. Бу шартномани БМТ Бош Ассамблеясининг XXI сессияси маъқуллади ҳамда бошқа давлатлар қатори Совет Иттифоқи билан Буюк Британия ҳам шу шартномани имзолади.

Баёнотда таъкидлаб ўтилганидек, ҳар иккала ҳукуматнинг бошлиқлари савдо-сотиқ, маданият ва фан-техника ҳамкорлиги соҳасидаги Совет-Англия муносабатларини кенгайтирмоқчи ва яхшиламоқчи эканликларини таъкидладилар ҳамда ўзаро мол-мулк ва молиявий даъволарни узил-кесил бартараф этиш тўғрисида келишиб олдилар. 1968 йилда Лондонда совет савдо-саноат виставкасини ўтказиш планлаштирилди. Томонлар иккала мамлакатнинг касаба союз, ёшлар ташкилотлари, спорт ва бошқа жамоат ташкилотлари ўртасидаги алоқалар кенгайиб бораётганлиги ва улар бир-бирларига делегациялар юбораётганликлари фойдали эканлигини ҳам қайд қилдилар. СССР билан Буюк Британия ўртасида яқин орада савдо кемачилиги тўғрисида шартнома имзоланади, деб ҳар иккала томон умид билдирди.

Томонлар ўзларининг тегишли министрлари бир-бирлари билан учрашиб, иккала мамлакат ўртасида ҳаво алоқасини кенгайтириш ва халқаро авиация йўлларида ҳамкорлик қилиш имкониятлари тўғрисидаги масалани муҳокама қилсалар фойдали бўлур эди, деган фикрга қўшилдилар.

Улар яқин келажакда СССР билан Буюк Британия ўртасида консуллик конвенциясини ратификация қилиш мақбул эканлигини эътироф этдилар.

Томонлар ҳукумат даражасидаги алоқаларнинг муҳимлиги ва фойдали эканлигини эътироф қилиб, Кремль билан қўшма короллик бош министри резиденцияси ўртасида бевосита телетайп йўли очиш тўғрисида келишиб олдилар.

Икки томонлама муносабатларда эришилган тараққиёт ва бу муносабатларни янада ривожлантириш истиқболлари туфайли Буюк Британия ҳукумати СССР Министрлар Совети Раисининг Совет Иттифоқи билан Қўшма короллик ўртасида дўстлик, тинч ҳамкорлик тўғрисида шартнома тузиш ҳақидаги таклифини табриклади. Бу ҳукумат шундай шартнома тузишга олиб келувчи музокараларни сидқидилдан кутади.

СССР Министрлар Советининг Раиси расмий визит билан Совет Иттифоқига бориш тўғрисидаги таклифномани қўшма короллик бош министри Г. Вильсонга топширди. Бу таклифнома миннатдорчилик билан қабул қилинди. Визитнинг вақти кейинчалик келишиб олинади.

Илгари келишиб олинганига мувофиқ, Буюк Британия Ташқи ишлар министри Ж. Браунинг СССРга қиладиган расмий визити шу йил 19 майдан 25 майгача бўлади.

ИЛҒОР КОРХОНАГА БАЙРОҚ ТОПШИРИЛДИ

ЯНГИЙЎЛ, 13 февраль. (ЎзТАГ). Янгийўлдаги тажриба колбаса заводи ўтган йилнинг тўртинчи кварталида эришган муваффақиятлари учун унга Ўзбекистон ССР Министрлар Совети билан Ўзбекистон касаба союзлари советининг Кўчма Қизил Байроғи топширилди.

Корхона директори Н. Жумабоев завод коллективи номидан меҳнатга юксак баҳо берганликлари учун миннатдорчилик билдирди ва коллектив Совет ҳокимиятининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақага қўшилиб, пландан ташқари 350 тонна маҳсулот ишлаб чиқаришга сўз берганлигини маълум қилди.

А. Н. КОСИГИН ЛОНДОНДАН МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

МОСКВА, 13 февраль. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бугун Лондондан Москвага қайтиб келди. У Буюк Британияга Бош министр Гарольд Вильсоннинг таклифи билан бориб, Англия ҳукуматининг меҳмони бўлди.

СССР Давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида А. Н. Косигинни Г. И. Воронов, К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, И. В. Капитонов, Б. Н. Пономарев ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

ХИТОЙЛИК БУЗҒУНЧИЛАРГА ЛАЪНАТ!

Тошкент жамоатчилиги хитойлик бузғунчиларни ғазаб билан лаънатламоқда. Шаҳарнинг кўпгина корхоналари ва муассасаларида норозилик митинглари бўлиб ўтмоқда. Яқинда Тошкентдаги босмахона ва нашриёт ходимларининг норозилик митинги бўлиб ўтди. Суратда: «Ўзбекистон» нашриётининг бош редактори Т. Рустамов сўзламоқда. Г. Пун фотоси, (ЎзТАГ).

СОВХОЗ ИШЧИЛАРИНИНГ НОРОЗИЛИГИ

Жазаваси тутган, миллатчилик ва шавинизм ботқоғига ботган ҳозирги Хитой раҳбарларининг ҳукуматимиз, партиямизга нисбатан бўҳтон-туҳматлари совет кишиларининг қатъий норозилигига сабаб бўлмоқда. Яқинда Тошкент областининг «Қорасув» совхозида бўлиб ўтган йиғилишда 70 баҳорни кўрган кекса коммунист Эргаш ота Саримсоқов сўзга чиқиб, бундай деди:

— Доно халқимизда «ит қутирса эгасини қопади» деган мақол бор. Хитойнинг ҳозирги раҳбарлари худди шу қабилда иш тутмоқдалар. Бу мамлакатда янги ҳаёт учун кураш ишига янги-янги саноат корхоналарини барпо этиш ишига совет халқи озмунча кўмаклашдими?! Буни бутун дунёдаги соф ниятли кишилар яхши билишади. Биз хитой халқи билан ҳали ҳам дўстликни мустаҳкамлаш йўлидан бораверамиз. Бу дўстликка раҳна солишга интилаётган бузғунчиларга лаънатлар ўқиймиз.

Йиғилишда 89-мактаб ўқитувчиси С. Ёқубов, 5-бригада бошлиғи М. Турсунова, совхоз ишчиларидан Т. Ўринбоев ва Т. Маҳмудовлар ҳам сўзга чиқиб, Хитойдаги бебошларнинг тутаётган ишларини қаттиқ қораладилар.

И. ЎРИНБОЕВ,
Калинин райони.

БЎҲТОН ВА ИҒВОЛАРГА ЧЕК ҚЎЙИЛСИН

Кейинги вақтларда Хитой Халқ Республикасида бўлаётган воқеалар ҳозирги Хитой раҳбарлари Совет Иттифоқи билан муносабатларини ёмонлаштириш ва кескинлаштириш ниятида эканликларини кўрсатмоқда. Тошкент шаҳар меҳнаткашлари совет халқи ва КПСС шаънига ёғдирилаётган туҳмат ва бўҳтонларни қаттиқ қораламоқдалар, Совет элчихонаси ходимларига нисбатан қилинаётган безориликларга нисбатан норозилик билдирмоқдалар.

Тошкентдаги 2-ёғочни қайта ишлаш заводида шу муносабат билан кўп кишилик митинг бўлиб ўтди. Завод партия комитетининг секретари М. Д. Янина митингни очиб, Хитойда советларга қарши авж олаётган қабиҳ хатти-ҳаракатлар тўғрисида гапирди. Ундан кейин сўзга чиққан ишчилардан Е. Черпицов ва А. Сухов ўртоқлар ҳам Хитой маъмурларининг кўрнамаклигидан қатиқ норози бўлиб гапирдилар.

— Нонисоф Хитой раҳбарларининг мисли кўрилмаган пасткашликдан иборат ишлари совет кишиларининг қаҳр-ғазабиға сабаб бўлмоқда — деди ўз сўзида завод ишчиси М. Мартинов. — Биз улуғ совет халқи, унинг авангарди партиямиз шаънига айтилаётган туҳмат ва бўҳтонларга чек қўйилишини талаб қиламиз.

Митингда қабул қилинган резолюцияда Совет ҳукуматининг Хитой ҳукумати олдига қўяётган ҳақли талаблари якдил қўллаб-қувватланди.

Н. КАЗАКОВ.

ТУҲМАТЧИЛАР ВА БЕЗОРИЛАРГА МУНОСИБ ЖАВОБ

Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқларининг меҳнаткашлари Хитойдаги воқеаларни зўр эътибор билан кузатиб туришибди. Корхоналарда, қурилишларда, колхозларда, муассаса ва ўқув юртларида бўлиб ўтаётган норозилик митингларида совет кишилари Хитой Компартиясидаги бузғунчиларнинг кўрсатмаси билан ҳаракат қилаётган туҳматчиларга муносиб зарба бермоқдалар.

Тошкент биринчи уйсозлик комбинатининг ишчилари ва хизматчилари 11 февралда арматура цехининг катта майдонига тўпланишди. Бирлашган қурилиш касаба союз комитетининг раиси М. П. Карачун митингда ахборот бериб, СССРнинг элчихонасига қарши ва Пекиндаги бошқа совет муассасалари ва ваколатликларининг ходимларига қарши тинимсиз иғвогарликлар қилинаётганини гапириб берди.

Митингда электр цехининг мастери Г. В. Сочикиннинг ғазабли нутқи янгради.

Комбинат ходимларидан В. Ф. Букин ва Э. А. Садулин ўз нутқларида хунвэйбинлар билан цзаофанларнинг совет гражданларига нисбатан қилган мудҳиш бедодлиги ва зўравонлиги комбинат коллективини ҳақли равишда ғазабга келтирганлигини айтиб беришди.

(ЎзТАГ).

Янги Тошкентни бунёд этамиз

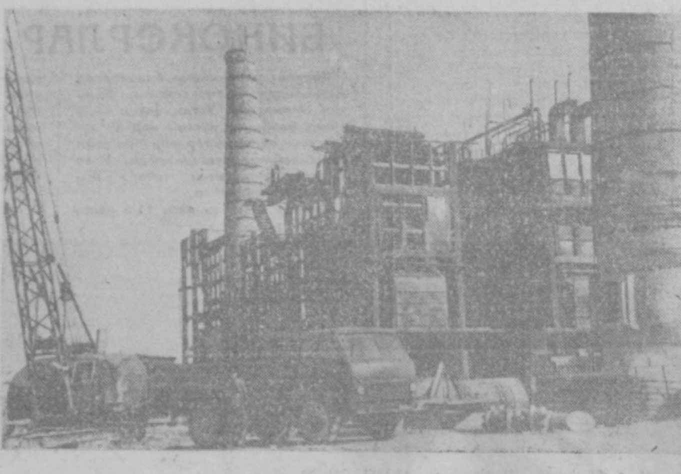

Пойтахтимизнинг Чуқурсой массивида иссиқлик берувчи улкан буғ қозонхонаси қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Бу объект «Ташэнергомонтаж» бинокорлари қўлидан чиқмоқда. Ёзи билан тер тўкиб меҳнат қилган монтажчилар яқинда буғ қозонхонасининг биринчи навбатини ишга туширишга муваффақ бўлдилар. Ҳозир ён атрофдаги саноат корхоналари ҳамда уй-жойлар қозонхона ишлаб чиқараётган буғ билан иситилаяпти. Яқин келажакда яна 8 та буғ қозонини монтаж қилиш кўзда тутилган. Суратда: иссиқлик берувчи буғ қозонининг биринчи навбатини кўриб турибсиз.

МУСТАҲКАМ ВА КЎРКАМ

Менинг бу бригадага бириктириб қўйишганимга ҳозир ярим йилча бўлиб қолди. Коллективнинг 32 аъзоси бор. Ҳаммаси ҳам ишбилармон,: ўз касбига меҳр қўйган кишилар. Тез ва соз қуриш, қурилиш таннархини арзонлаштириш йўлларини жуда ҳам яхши билишади.

Бригада аъзолари қурилиш соҳасида туғилган янгиликни зудлик билан ўзларида қўлланишга одатланишган. Улар трестда биринчилар қатори хўжалик ҳисобида ишлашга кўчдилар. Ойлик графикни қўлланишга киришдилар. Кейин комплекс ишларни бажаришни ўргандилар. Буларнинг ҳаммаси тезда ўз самарасини кўрсатди.

Ўтган йил якунларига бир назар ташлайлик. Коллектив йиллик топшириқни сентябрь ойидаёқ бажариб қўйди. Қабул комиссияси аъзолари коллектив қўлидан чиққан биноларнинг барчасига юқори баҳо беришди. Сифатли ишлаш билан бирга кўплаб қурилиш материаллари ҳам тежаб қолинган эди. Тежалган материаллардан бемалол кўпқаватли иморатнинг биринчи қаватини кўтарса бўлади.

Бинокорлик материалларини тежаб ва сифатли иморатлар қуриб бригада аъзолари кам бўлишмади. Уларга 512 сўм мукофот тақдим этилди. Бригада аъзолари ҳозир ҳам суръатга суръат қўшишда бошқармада байроқдор бўлишаяпти.

Куни кеча пардозловчилар 40 квартирали иморатни тўла сувоқбўёқдан чиқаришди. Бу ерда ҳозир чала қолган газ, коммуникация системалари қайта созланмоқда. Ҳадемай қабул комиссияси келиб бинога ўз баҳосини беради. Нарироқда эса 80 квартирали турар-жой қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Иморатнинг дастлабки 40 квартирали қисми пардозловчиларни кутмоқда. Бу қисм муддатидан икки ой олдин пардозга тайёр бўлди. 80 квартирали бинонинг иккинчи қисми қурилиши ҳам ниҳоясига етиб қолган. Сергей Грицуб, Александр Ермаков, Зокир Тоҳиров каби ғишт терувчилар, Михаил Свистунов каби дурадгорлар бу объект қурилишида ўзларининг бой тажрибаларини ишга солмоқдалар. Улар февраль ойи охиригача бу қисм томини ҳам ёпиш тараддудини кўрмоқдалар. Биринчи май байрамигача зилзиладан бошпанасиз қолган яна 80 оила Борис Гаврилов бошлиқ бригада аъзолари қўлидан чиққан шинам квартираларга кўчиб киради.

Шуни айтиш керакки бригада коллективи бу бинони 9 балли системада қураяпти. 8 балли система билан 9 балли система ўртасида каттагина фарқ бор. Илгарилари дераза усти тўсинларига тайёр йиғма темир-бетонлар қўйилар эди. Ҳар қаватнинг усти ҳам бетон қоришмаси билан қопланмас эди. 9 балли системада қуриладиган иморатлар бинокордан тағин ҳам кўпроқ меҳнат талаб этади. Дераза усти тўсинлари бетондан қуйилаяпти. Ҳар қаватнинг оралиғига ҳам тўрт ғишт қалинлигида бетон қуйилмоқда.

Бетон албатта опалубкасиз қуйилмайди. Бинокорлар бетон қуйиш давомида қандай қилиб тахтадан иқтисод қилишни ўйлаб қолдилар. Янгиликка ихлос қўйганлар икки томондаги тахтани бири билан маҳкам туташтириб турувчи тахта ўрнига металл стерженлардан фойдаланиш йўлини топдилар. Энди кўплаб тахта ҳам, иш вақти ҳам иқтисод қилинмоқда Опалубкалар тайёрлаш икки баравар тезлашди.

Шундай усулда икки қаватли поликлиника биноси ҳам қурилаяпти. Ҳозир ғишт терувчилар ўз ишларини тугатишган. Дурадгорлар поликлиника томини ёпишмоқда. Бундан кейин бригада аъзолари иккита 22 квартирали, битта 40 квартирали турар-жой ҳамда автоматик телефон станцияси биноларини қуришга киришадилар. Бу объектлар Улуғ Октябрнинг 50 йиллик тўйигача фойдаланишга топширилади.

Коллектив шу кунларда қурилиш суръатига суръат қўшиш билан бирга тармоқ графигини қўлланишга ҳам тайёргарлик кўрмоқда. Тармоқ графигининг ҳосиятини биз ёнимизда меҳнат қилаётган москвалик ҳамкасбларимиз ишидан кўриб турибмиз. Бу график бўйича ишланганда бир дона ғишт ҳам, плита ёки тахта ҳам очиқ ҳавода, қор-ёмғир остида қолиб исроф бўлмайди. Етиб келган бинокорлик материаллари пешма-пеш бино устига чиқарилаверади. Бу билан иш суръати ҳам ўсади.

Бригадамиз аъзолари шу кунларда Улуғ Октябрнинг шонли юбилейи шарафига социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдирмоқдалар. Қурилиш майдонида иш қизғин. Ҳамма мавжуд объектларни муддатидан олдин қўлдан чиқаришга ҳаракат қилмоқда. Улуғ айёмни биз албатта ёруғ юз билан кутиб оламиз.

В. БЕДАШ,
4-қурилиш трести 21-бошқармасининг мастери.

Оқтепада кўркам бир иморат кўкка бўй чўзди. Бу — янги шифохона. Унда 700 койка бор. 160 дан ортиқ шифокор бемор дардига малҳам изламоқда. Суратда: янги шифохонанинг умумий кўриниши.
М. Нуриддинов фотолари.

ЯНА ТРАНСПОРТ МУАММОСИ

Яна ўша гап, яна ўша транспорт муаммоси. Ахир айтингчи, шаҳримизда бир кунда бир марта бўлса ҳам транспортга иши тушмаган ким бор? Катта ёшдагиларни-ку, қўяверинг, Ҳаттоки бир остановка наридаги мактабда ўқийдиган фарзандларимиз ҳам вақти келса дарсдан кеч қолмаслик учун автобус ёки троллейбусга интилишади. Демак ҳар кунги ҳаётимизни транспортсиз тасаввур этиб бўлмас экан. Бу ҳақда ҳар қанча гапирилса, транспорт мутасаддиларига ҳар қанча эътироз билдирилса шунча оз.

Аччиқ бўлса ҳамки, гапнинг сирасини айтиб ўтмоқчимиз. Шаҳар транспорти деганда узоғимизни яқин, оғиримизни енгил қилувчи эмас, йўқ эрта билан ишга шошилиб турганингда, ҳа деганда келавермай киши асабини бузадиган, белгиланган ерда тўхтамай, орқасидан югуртирадиган, аранг чиқиб олганингда ёқавайрон қилиб туширибб, табиатингни бузадиган транспортни эслайдиган бўлиб қолибмиз. Бу ҳақ гап. Эрта билан шошилиб нонушта қиляпсиз-у, бутун фикр-хаёлингиз шунда бўлади. Автобус вақтида келармикин, тиқилинч бўлмасмикин, бугун ҳам ишдан кеч қолмасмикинман, деб ўйлаганингиз ўйлаган.

Хотирангизда бўлса газетамизнинг ўтган йил 18 декабрь сонида шаҳар транспорти қатнови кишилар асабини бузаётганлиги, бу эса, аҳолининг ҳақли эътирозига сабабчи бўлаётгани фактлар билан кўрсатиб ўтилган эди. Шундан буён яқин икки ой вақт ўтди. Хўш, транспорт қатновида дурустроқ ўзгариш бўлдими? Йўқ. Биз шаҳар аҳолисидан пассажирлар ташиш тресги раҳбарлари шаънига: «мана бу маршрутдаги автобус қатнови тартибга тушди ёки мана бу маршрутда қатнайдиган автобус аҳолига намунали хизмат кўрсатяпти» деган мазмунда илиқ сўзлар айтилган бирор хат олишни умид қилган эдик. Афсуски, редакциямизга келаётган хат ва шикоятларда ҳамон ўша эски гап, яна ўша транспорт муаммоси, ўша эътирозлар ҳақида фикр юритилади.

Мана қўлимизда Ўзбекистон ССР Олий суди қабулхонасининг мудири, кекса коммунист ўртоқ **А. Салимов** эътироз билдириб ёзган шикоят хати. Ўртоқ Салимов шаҳар транспортининг бир кунлик хизматини шундай таърифлайди:

...Қайси куни ишдан чиқиб, Самарқанд кўчасидаги остановкада 10-трамвайни роса 40 минут кутдим. Трамвай келавермагач, 10 ёки 8-автобусга тушиб Ишчилар шаҳарчасига етиб оларман деган хаёлда Ўрда остановкасига келдим. Бахтга қарши ҳали дараги йўқ автобусни остановкада элликка яқин пассажир бетоқат кутиб турипти. Шу зайлда орадан ярим соат ўтгач узоқдан судралиб келаётган 10-трамвай кўринди. Ундан ёқалари йиртилган, тугмачалари тушган уч-тўрт киши аранг тушиб олди. Мен трамвайга чиқишга уриниб кўрган эдим, иложи бўлмади. Трамвай зиналаригача одам тўлиб кетган эди. Шу аҳволда трамвай силжиди. Орадан яна ярим соат вақт ўтгач иккинчи трамвай ҳам келиб қолди. Унда ҳам одам тўла. 200 дан ортиқ пассажир трамвайга ёпирилди. Аттанг, бунисига ҳам илина олмадик. Ўспиринлар биздан эпчиллик қилишди. Энди нима қилдик, деб турганимизда узоқдан 8-автобус кўринди. Очиғини айтсак, автобус тўхтадими, йўқми пайқашга ҳам улгира олмадик. Йўл ўртасига тушиб таксига овоз бера бошладик. Қани энди такси тўхтай қолса. Шу зайлда кеч соат 8 бўлди. Кейинги трамвайга аранг илиниб, Лабзак остановкасига етиб келганимизда трамвайдан амал-тақал қилиб тушиб, бундай соатга қарасак 9 бўлибди.

Шу фактнинг ўзи кўрсатиб турибдики, бу ҳангома шу маршрутда қатновчи кишиларнинг кундалик ҳаётида юз бераётган аччиқ ҳақиқатдир.

Мана сизга иккинчи бир мисол. Бирлашган нашриётнинг босмахона цехи ишчиси **Турдиали Умарқулов** редакциямизга шундай деб ёзади:— Эрта билан ишга бориш учун уйдан камида бир-икки соат илгари чиқишимиз керак. Агар 56-маршрутли автобусга ишонадиган бўлсак, ишга кеч қолишимиз турган гап. Ишдан кейин ҳам худди шундай аҳвол. Бу маршрутда ҳар куни камида 6 та машина қатнаши керак. Лекин шу машинанинг ҳаммаси рейсга тўла чиққан кунни эслаш қийин. Кунига учта ёки тўртта автобус қатнайди. Уўғини таърифлаб ўтирмасак ҳам бўлади. Айниқса кеч соат етти-саккизлардан кейин автобусни бир-бир ярим соат кутмай иложи йўқ. Нега десангиз, бу автобусларда графикга риоя қилинмайди. Шоферлар хоҳлаган вақтда келади, хоҳламаса йўқ. Бунинг устига ана шу маршрутда қатновчи автобус шоферлари эртанги нонушта пулини ҳам йўловчилар устига қўйиш ҳунарини чиқаришган. Масалан, қайси куни 85—25 ТНА номерли автобус шофери В. Плешаков билет йўқ деган баҳонани рўкач қилиб йўловчилардан йиғилган 2 сўм 25 тийин, 94—31 ТНВ машина шофери А. Худойназаров 1 сўм 95 тийин, 37—72 ТНВ машина шофери Р. Галиев 1 сўм 50 тийинни чўнтакка уришди. Бундай мисоллар 56-маршрутда қатновчи шоферларнинг танасига сингиб кетган, десак хато қилмаймиз.

Униси-ку, майли, гараждан бир-бир ярим соат кеч чиқиб, йўловчиларни кутдириб қўйишаётганига нима дейиш керак. 85—25 ТНА номерли машина шофери В. Плешаков графиги текшириб кўрилганда унинг гараждан бир ярим соат кечикиб чиққанлиги маълум бўлди. Ана шу бир ярим соат ичида қанча-қанча йўловчилар остановкада унинг йўлига мунтазир бўлиб кутишган, ишдан кеч қолиб, асаблари бузилган.

Автобуслар графиги тўғри тузилса, улар иши устидан контроллик ўрнатилса, йўловчилар қимматли вақтларини автобус кутиб ўтказишмасдику! Улар қимматли вақтларини уйда, ёки ёру-дўстлари билан маданий дам олиш жойларида ўтказишса қандай яхши! Афсус, транспорт хизмати бунга имконият бермаяпти.

Редакциямизга келган ана шундай хатларда «Тошкент» меҳмонхонаси билан студентлар шаҳарчаси ўртасида қатновчи 38 ҳамда «Бирлик» массивига қатновчи 53-автобуслар хизмати ҳақида ҳам норози бўлиб ёзишмоқда. Масалан, 38-маршрутда ҳар куни камида 15—16 та автобус қатнаши керак. Лекин бу маршрутда ана шу автобусларнинг ҳаммаси бирор кун тўла қатнаганини ҳеч ким эслай олмайди. Бор-йўғи фақат 10 та, кўпи билан 12 автобус қатнайди. Бунинг устига кеч кириб, кун ботиши билан уларнинг ярми гаражга қараб йўл олади. Кеч соат 7—8 ларга бориб қолган 4—5 машина ҳам бирйўла танаффусга чиқади. Ана шундай нотўғри тузилган график касри билан йўловчилар соатлаб автобус кутиб қолишади. Шунда ҳам манзилга бемалол етиб олинса бошқа гап эди. Бир машинага 150-200 га яқин одам тўғри келади. Ўзингиз ўйланг. Ана шу 3—4 машина шунча йўловчини қандай ташиб улгура олиши мумкин? Бу ҳақли равишда йўловчиларда норозилик туғдирмоқда. Бундан ташқари, ўқитувчи **А. Нодиров,** лойиҳа институтининг илмий ходими **З. Солиҳова,** студент **М. Пўлатова,** ўқитувчи **Ф. Саъдуллаев** каби ўртоқлар йўловчилар номидан 16, 11, 19 ва 21-маршрутда қатновчи автобуслар хизмати ҳақида норози бўлиб ёзишган. Бундай факт ва эътирозлар шаҳар транспорти раҳбарлари учун янгилик эмас.

Хўш, бунинг сабаби нимада? Ахир, ҳеч кимга сир эмаски, шаҳримиздаги трамвай парклари, автотранспорт парклари, айниқса, кейинги вақтларда янги келтирилган кўплаб трамвай ва автобуслар ҳисобига кенгайди. Шофер кадрларга ҳам танқислик жойимиз деярлик йўқ, десак бўлади. Шундай экан, шаҳар транспортининг мутасаддилари ана шу имкониятдан халқ талаби даражасида фойдаланиш ҳақида бош қотиришмайди. Нега энди улар остановкаларда йўловчилар таънасини эшитаётган диспетчер ва шоферлар билан фикрлашишмайди. Ойида бир марта бўлса ҳам маршрут автобусларида юриб, йўловчилар эътирозлари билан танишишмайди. Кабинетдан чиққанларида эди балки бу соҳадаги эътирозларга чек қўйиш йўлини топишармиди?!

Агар улар ҳар бир маршрутда қатновчи автобуслар графигини халқ талабини ҳисобга олган ҳолда ўйлаб тузишганда, ана шу графикларга тўла риоя қилинганда жуда соз бўларди. Баъзи бебош шоферлар устидан контролликни узлуксиз кучайтириб борсалар, йўловчилар билан ҳисоблашмайдиган ўзбошимча шоферларга нисбатан талабчанликни кучайтирсалар, юз-хотирчиликка, ошна-оғайнигарчиликка чек қўйсалар, бундай эътирозлар бўлмаган бўлур эди.

Шаҳар аҳолисининг сўнгги талаби ҳам шундай. Аҳолига чиндан ҳам намунали транспорт хизмати кўрсатишни истаган, йўловчиларнинг асабини бузмай, манзилига ўз вақтида етказиш истаги бўлган ҳар бир раҳбар ҳаёт ичида бўлиши, юқоридаги содир бўлаётган камчиликларнинг сирини билиб, уни бартараф қилиш чорасини кўриши даркор.

ШАҲАР ПАССАЖИРЛАР ТАШИШ ТРЕСТИНИНГ БОШЛИҒИ ЎРТОҚ Б. ХЎЖАЕВ ДИҚҚАТИГА

ХАЛҚ САЛОМАТЛИГИ ЙЎЛИДА

Беш йилликнинг иккинчи йилида Ўзбекистонда янги медицина муассасаларини қуриш учун 23 миллион сўм маблағ ажратилмоқда. Бу эса шу мақсадлар учун ўтган йили ажратилган пулдан икки ярим баравар кўпдир. Ана шу маблағнинг ярмидан кўпроғи республика пойтахтида касалхоналар, поликлиникалар ва бошқа даволаш-профилактика муассасаларини қуриш учун ажратилди.

Семашко номидаги илмий-тадқиқот курортология институти ҳузуридаги республика физиотерапевтика касалхонаси кенгайтирилмоқда.

Тошкент медицина институтининг янги биноларини қуриш учун кўплаб маблағ ажратилди. Бу институт виставка кўчаси районида 120 гектар майдонда жойлаштирилади. Бу ерда институтнинг уч минг ўринли клиника базаси, таълим корпуслари, ётоқхона ва катта спорт шаҳарчаси бўлади.

Оқтепа районида эса, икки минг студентга мўлжалланган республика медицина билим юрти жойлаштирилади. Бу билим юрти фельдшерлар, ҳамширалар, лаборантлар ва ўрта маълумотли бошқа медицина ходимларини тайёрлаб чиқаради.

Бу йил Тошкентда учта поликлиника, болалар касалхонаси, туғруқхона, диспансер ва бошқа даволаш-профилактика муассасалари қурила бошлайди. (ЎзТАГ).

КОЛХОЗ ШИФОХОНАСИ

Оржоникидзе районидаги «Маданият» колхози касалхонаси қайтадан қурилиб кенгайтирилди. Шу муносабат билан бу ерга бир неча врач ишга келди. Касалхонага Киров номли касалхонанинг врач педиатори Султон Саидорипов бош врач этиб тайинланди. Мана, икки йилдирки, у колхоз касалхонасига бошчилик қилиб келмоқда.

Касалхона врачлари колхозда лекция пропагандасини амалга оширишни ўз зиммаларига олдилар. Врачлар вақти-вақти билан колхоз радиоузели орқали тематик суҳбатлар уюштириб турадилар. Айниқса, врачлардан Т. Абдуазимова, И. Арислоновлар ўқиётган лекциялар кўпчиликка манзур бўляпти.

Н. МУҲИДДИНОВ.

ФАРҒОНА УЙЛАРИ

Домбробод массиви пойтахтнинг улкан қурилиш майдони десак янглишмаган бўламиз. Бу ерда гўзал водий — Фарғонадан келган бинокорларни ҳам учратиш мумкин. Улар мардлик шаҳрида Фарғона уйлари бунёд этишаяпти. Фарҳод кўчаси билан Наққошлик кўчаси орасида салобат тўкиб турган улкан бино пештоқига ҳам шу ҳақда ёзиб қўйилган.

Фарғоналиклар бу ерда иккита 44 хонали, иккита 32 хонали турар-жой бинолари қуришаяпти. Фарғона уйсозлик комбинатида тайёрланган йирик панеллардан қад кўтараяпти улар. Яқиндагина ёнма-ён қад кўтарган 88 хонали бино давлат комиссияси томонидан «аъло» баҳо билан қабул қилиб олинди.

— Мана ҳозир эса қолган уйларни тезроқ қўлдан чиқаришга ҳаракат қилаяпмиз, дейди бош прораб Р. Муртазоев.— 32 хонали уйни пардозлаб бўлдик. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони фарғоналик машҳур қурувчи Турсун Қаюмов, Ленин орденли қурувчи Федор Гаврилов бошчилик қилаётган монтажчилар бригадалари жадал суръатлар билан ишлашаяпти. Яқин вақт ичида Фарғона уйлари тошкентликларни ўз бағрига олади.

Т. НАЖМИЙ.

ЯКДИЛЛИК БИЛАН

Ўзбекистондаги сайлов округларида сайловолди йиғилишлари бўлиб ўтмоқда. Бу йиғилишларда меҳнаткашларнинг коллективлари юксак якдиллик билан республика Олий Совети депутатлигига номзодлар кўрсатмоқдалар.

Оржоникидзе районидаги «Маданият» колхозида бўлиб ўтган сайлов олди йиғилишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, РСФСР Министрлар Советининг Раиси **Геннадий Иванович Воронов** билан шу хўжаликнинг звено бошлиғи **Марҳамат Муслимова** 91-Гулистон сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди.

Тошкент шаҳридаги сайлов округларида қуйидагилар Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди: 17-Оржоникидзе сайлов округидан «Ташавтомаш» заводининг директори **Игорь Константинович Припусков,** 29-Фурман сайлов округидан — Республика Фанлар Академиясининг ҳақиқий аъзоси, ёзувчи **Мусо Тошмуҳамедов (Ойбек).**

Тошкент областининг меҳнаткашлари ўзларининг сайлов олди йиғилишларида: 54-Энергетика сайлов округидан Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министри **Азиз Ҳакимович Ҳамидов**ни, 73-Чаноқ округидан Тошкент область ижроия комитети раисининг ўринбосари **Анна Ивановна Бродова**ни, 74-Далварзин округидан Бекобод районидаги Ленин номли колхознинг звено бошлиғи **Адолат Рўзматова**ни республика Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатдилар.

Металлургия сайлов округи меҳнаткашлари вакилларининг сайлов олди кенгаши КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат КПСС Марказий Комитетининг секретари **Петр Нилович Демичев**нинг ва В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводининг мастери **Қурбонвали Тошматов**нинг Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилишини зўр якдиллик билан қўллаб-қувватлади. Кенгаш қатнашчилари П. Н. Демичев билан Қ. Тошматовга мурожаат қилиб, 58-Металлургия округидан депутатликка овозга қўйишга розилик беришни улардан сўрадилар.

61-Марказий сайлов округининг сайлов олди кенгашида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **Иван Георгиевич Анисимкин**ни Республика Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш тўғрисида сайлов олди йиғилишларининг қарорини қўллаб-қувватланди. И. Г. Анисимкиндан шу округдан депутатликка овозга қўйилишга розилик беришни сўраш ҳақида қарор қабул қилинди.

103-Калинин сайлов округида бўлиб ўтган округ сайлов олди кенгашида колхоз ва совхозларнинг вакиллари Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг раиси **Абдулла Ортиқов**нинг Республика Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилишини қўллаб-қувватладилар. (ЎзТАГ).

БОШҚАРУВ АППАРАТИ ИХЧАМ БЎЛСИН

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорларида халқ хўжалигига раҳбарлик қилишнинг янги форма ва методлари ўз ифодасини топган. Пленум қарорларини ҳаётга татбиқ этиш корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг бошқарув аппаратлари ишини ташкил этишни янада такомиллаштириш имкониятини бермоқда. Ҳар бир ходим, ҳар бир раҳбар кишида зиммага топширилган иш учун жавобгарлик ҳисси кучайди. Шунингдек, корхоналарда ҳисоб-китоб ишларини механизациялаштириш даражаси анча ортди ҳамда бошқарув ишида ташкилий-техника воситаларидан кенг фойдаланиш имкониятлари яратилди

Ўтган йили областда бошқарув аппаратлари структурасини ихчамлаштириш ва бу структураларни тутиш учун сарф бўладиган харажатларни бирмунча камайтириш соҳасида кўпгина ишлар қилинди. Корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар фаолиятини ўрганиш натижасида конкрет таклифлар ишлаб чиқилди ва бу таклифлар тегишли органларнинг кўриб чиқиши учун ҳавола қилинди. Жумладан, маъмурий бошқарув аппаратидаги ортиқча штатларни қисқартириш ҳамда параллель равишда иш олиб борадиган ташкилотларни бирлаштириш, кераксиз, ортиқча, оралиқ бошқарув звеноларини тугатиш юзасидан 16 та таклиф тушди .

Бу таклифлар кўриб чиқилиб, конкрет тадбирлар белгиланди. Натижада саноат корхоналарида раҳбар штатлар 25 кишига қисқартирилиб, бунинг ҳисобига 28 минг сўм иқтисод қилинди. Область бўйича бюджет ҳисобида турадиган муассасалар ва ташкилотларнинг бухгалтерия ҳисоб-китобларини марказлаштириш ишлари тугалланди.

Бу ишнинг амалга оширилиши туфайли ҳисоб-китоб ишлари билан шуғулланадиган кишиларнинг сони 290 кишига қисқарди. Натижада йилига давлатнинг 116 минг сўм пули иқтисод қилиб қолинадиган бўлди. Бунинг устига бошқа муҳим ишлаб чиқариш объектларида меҳнат қилиш учун зарур бўлган ишчи кучларига эга бўлинди.

Министрлик ва республика идораларининг топшириғига биноан область корхоналари ва ташкилотларида маъмурий-бошқарув аппаратидаги кишиларнинг сони анча ихчамлаштирилди.

Бироқ шуни айтиш керакки, саноатнинг баъзи бир тармоқлари, қурилиш ва транспортда ҳали ҳам маъмурий бошқарув аппаратида ортиқча штатлар кўп. Область транспорт ташкилоти раҳбарлари бошқарув аппаратларини ихчамлаштириш ва арзонлаштириш масаласига етарлича эътибор бермайдилар. Ўтган йили ана шу тармоқда маъмурий бошқарув раҳбарлар сони 16,3 процентга ўсди, шулардан кўпгина қисми инженер-техниклар, ҳисоб-китоб ишлари билан шуғулланувчи концелярия ходимларидир.

Шуниси ажабланарлики, баъзи бир ташкилотларда ишнинг кўлами ва ишчи хизматчиларнинг умумий сони у ёки бу сабабларга кўра камайиб кетган бўлсада, маъмурий бошқарув аппаратида ишловчи ходимлар сони кўпайиб кетаверади.

Масалан, 1966 йилда 1965 йилдагига нисбатан қурилиш ташкилотларида ишчи ва хизматчилар сони 2,6 процент ёки 805 кишига камайди. Лекин шу билан бир вақтда маъмурий-бошқарув аппарати ходимлари сони 9,7 процент ёки 240 кишига кўпайди.

Корхоналар мустақиллик ҳуқуқига эга бўлган. уларнинг ишлаб чиқаришни бошқаришдаги вазифаси кенгайган ҳозирги шароитда экономика, маиший, молия, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этиш сингари ишлар билан шуғулланадиган тармоқларнинг кенгайиши, ўсиши табиийдир. Лекин бундан ҳар бир корхона раҳбари иқтисодий асосларга эга бўлмасдан туриб, ўз-ўзича бошқарув аппаратларини кенгайтираверишни мумкин, деган хулоса чиқариб бўлмайди.

Ўтган йили молия органлари томонидан корхоналар ва ташкилотларда штат — смета интизомини текшириб кўрилди. Натижада штатдан ташқари 170 бошқарув-маъмурий ходимлари борлиги, уларга оширилган оклад билан ҳақ тўланаётганлиги аниқланди.

Штатдан ташқари бўлган раҳбар ходимларни сақлаш ва уларга оширилган оклад билан ҳақ тўлаш сингари камчиликлар асосан матлубот кооперациялари ташкилотларида, қурилишларда, автотранспорт соҳасида ва бошқа баъзи бир қишлоқ хўжалик органларида содир бўлди.

Ҳаммамизга маълумки, Ўзбекистон КП Марказий Комитети Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш мақсадида бу йил республика халқ хўжалигининг барча соҳаларида иқтисод қилиш ва тежамкорликнинг оммавий кўригини ўтказиш ҳақида қарор қабул қилди.

Ҳар бир корхона, ҳар бир ташкилот, ҳар бир муассаса раҳбари ана шу қарорга амал қилган ҳолда иш олиб бориши, улар маъмурий, бошқарув аппаратларининг ниҳоятда ихчам бўлиши учун зарур тадбирларни кўришлари керак. Ана шунда қанчадан-қанча маблағларни иқтисод қилиш ва бу маблағлардан халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ривожлантириш мақсадида фойдаланиш имконияти туғилади.

Яқинда область партия комитетида кўрик комиссияси ташкил этилди. Бундай комиссиялар шаҳарлар, районлар корхоналар, ташкилотлар колхоз ва совхозларда ҳам ташкил этилди. Шу муносабат билан саноат корхоналари, транспорт, қурилиш ва қишлоқ хўжалик ташкилотларининг, матлубот кооперацияси ва бошқа ташкилот раҳбарларининг зиммасига катта вазифалар юклатилади. Улар ҳамма жойда иқтисод қилиш ва тежамкорлик кўригини муваффақиятли ўтказилишини таъминлаш учун курашишлари керак.

Я. К. ЭЛЧИБЕКОВ,
Тошкент область молия бўлимининг мудири.

КОРЕЯ ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ. Хамхин шаҳрининг майдонларидан бири.

Н. Рясин фотоси, ТАСС фотохроникаси.

ХИТОЙДАГИ ВОҚЕАЛАР

СССРнинг Хитойдаги элчихонаси олдида хунвэйбинлар ва цзаофанларнинг қутуриши давом этмоқда. Совет элчихонасининг дарвозаси олдидан деярлик силжимай доимо тўпланиб турган оломон орасидан, теварак атрофга қўйилган жуда кўп радио карнайлардан Совет Иттифоқи шаънига ҳақоратлар айтилиб, дўқлар қилиниб турибди. Баъзи-баъзида намойишчиларнинг колонналари Советларга қарши шиорлар кўтариб элчихона ёнидан ўтиб қолади.

Аммо Хитойнинг турли шаҳарларидан келаётган хабарларда айтилишича, мазкур шаҳарларда «маданий революция» деб аталган бебошликка қаршилик кўрсатаётган партия ва давлат органларини тумтарақай қилиш давом этмоқда. Мао Цзэ-дун ва унинг тўдаси сиёсатига рози бўлмаган ва уларга ёқмай қолган партия ва давлат раҳбарларининг ҳаммаси мана шу бебошлик қурбони бўлмоқдалар. Чунончи, Пекинда ёпиштирилган «алоҳида» ахборотда айтилишича. Хитой Компартияси Марказий Комитетининг ҳарбий комитети қайта ташкил этилган.

Чехословакия телеграф агентлигининг бу тўғрида Пекиндан юборган хабарда айтилишича, машҳур саркардалар Чжоу Дэ ва Хэ Лун комитет составидан чиқариб юборилган. Буларнинг икковини хунвэйбинлар ва цзаофанлар Мао Цзэ-дунга қарши чиқаётган «хоинлар» деб анча вақтдан бери қоралаб келаётган эди.

Чжу Дэ квартирасида тинтув ўтказилганлиги, унинг хотинини эса кўчаларда саззойи қилганликлари тўғрисида ҳам хабарлар бор. Хитой Компартияси Марказий Комитети марказий-жанубий бюросига Тао Чжу ўрнига биринчи секретарь қилиб тайинланган, кейин эса у билан бирга қувғинга учратилган Ван Чэнь-Чжуннинг квартирасида ҳам тинтув ўтказилган.

Чет эл мухбирларининг хабарларида айтилишича, Тибетда хунвэйбинлар ҳарбий округ қўмондонининг ўринбосари Линь Инь ёрдамига таяниб, шу ҳарбий округ қўмондони Чжан Го-Хуани қамоққа олганлар. Лекин Чжан Го-Хуага содиқ бўлиб қолган қўшинлар Лхасада ва Тибетнинг бошқа шаҳарларида жанглар қилмоқдалар. Кейинги хабарларга қараганда, шу ҳарбий округнинг Мао Цзэ-дун тарафдори бўлган 13 раҳбари қўлга туширилган. Тибет исёнкорлари—цзаофанларининг бирлашган штаби Хитой Халқ Республикасининг мудофаа министри Линь Бяога ошиғич телеграмма юбориб ёрдам беришни талаб қилганлар.

Ички Монголияда ҳам хунвэйбинлар ва цзаофанларга қаршилик кўрсатилмоқда. Хунвэйбинларнинг Пекинда эълон қилган материалларида, улар армия бизга қаршилик кўрсатаётир ва у ердаги «аҳвол ҳаяжонли» бўлиб қолди деб нолимоқдалар. Улар ички Монголия ҳарбий округининг қўмондонлиги Мао Цзэ-дунга қарши бўлганларни қувватлаб, хунвэйбинларнинг «учинчи штабини» тор-мор келтирди деб ёзмоқдалар.

Ташқи ишлар министри Чэнь И очиқ эътироф қилганидек, «ҳокимият учун кураш»дан иборат бўлиб қолаётган «маданий революция» мамлакатнинг иқтисодий аҳволига зарар етказди. Ҳанузгача Хитой экономикасининг негизи бўлиб келаётган қишлоқ хўжалигидаги аҳвол ташвишли тус олмоқда. Хитой деҳқонлари қишлоқ хўжалик коммуналарининг фондларини, уй ҳайвонларини ва ҳатто уруғлик донни ўзаро бўлиб олишга киришмоқдалар. (ТАСС).

КУЧГА—КУЧ ҚЎШИЛМОҚДА

Иккинчи жаҳон урушининг тўп садолари тинди. Авиация бомбалари ва артиллерия снарядларидан вайрон бўлган мамлакатлар ўз хўжаликларини тиклашга киришдилар.

Транспорт проблемаси Эфиопия олдига қўйилган энг муҳим проблема эди. Италия фашистлари эфиопиялик мард ватанпарварлар отрядларининг зарбаларидан чекиниб, кўприкларни портлатдилар, йўлларни бузиб ташладилар. Жуда кўп майда дарёлар ва тубсиз жарликлар кесиб ўтган тоғлар орасидаги шароитда бу вайронагарчилик мамлакатнинг айрим районлари ўртасидаги алоқани анча вақтгача узиб қўйди. Мушкулни осон қилиш чорасини тезроқ топиш лозим эди. Бунинг биргина чораси — у ҳам бўлса авиацияни ривожлантириш эди.

1945 йил декабрда миллий авиакомпания — «Эфиопиен эйрлайнс» (ЭАЛ) пайдо бўлди. Ўша вақтда бу авиакомпания ихтиёрида ҳаммаси бўлиб олтита эски «дуглас» самолётлари бор эди. Улар фақат мамлакат пойтахти — Аддис-Абебани айрим районлар билангина боғлар эди.

Йиллар ўтди. Эфиопия граждан авиацияси ўсиб такомиллашди. Дум қисмида ЭАЛ ҳарфлари ёзилган самолётлар тобора кўпроқ уча бошлади. Пассажирлар ташиш ва юк ташиш ҳажми кўпайди. Мамлакат шаҳарларида аэродромлар ва учиш-қўниш майдончалари қурилди.

Ҳозирги вақтда Эфиопиянинг 30 шаҳри ўртасида ички авиалиния ишлаб турибди. Ердаги 13 радионавигация станцияси уларнинг бехатар учишини таъминламоқда.

ЭАЛ Африка, Европа ва Осиёдаги мамлакатларга маршрутлар очди. «Эфиопиен эйрлайнс» халқаро трассага биринчи марта 1946 йилда чиқди. Ўшанда Аддис-Абеба-Қоҳира ҳаво йўли очилган эди. Ҳозир эса Эфиопия самолётлари 13 халқаро маршрут бўйлаб учмоқда. Улар Қоҳира, Найроби, Энтеббе. Аккра, Хартум, Доруссалом, Жибути, Мадрид, Франфурт-Майн, Рим, Афина, Байрут, Адан, Қарочи ва Деҳли аэропортларига қўнмоқда. 1965 йилда ЭАЛ халқаро линияларида 112 минг пассажир ташилди, 1966 йилда пассажирлар ташиш 11 процент кўпайди.

1963 йилда Аддис-Абебада халқаро линиялар аэропорти ишга туширилди. Бу аэропорт аэронавигация ва замонавий самолётларга хизмат кўрсатишнинг энг яхши воситалари билан ускуналанди. Бу эса ЭАЛга ўз самолёт паркини реактив пассажир лайнерлари билан тўлдириш имконини берди. Ҳозирги вақтда Эфиопия авиакомпаниясида 23 самолёт ва уч вертолёт бор. Булар аввало Америкада ишлаб чиқарилган учта «Боинг-720 В» реактив ҳаво кемаси бўлиб, қолганлари винтли самолётлардир. Яқинда АҚШдан ЭАЛ учун яна бир «Боинг-707—320 С» реактив лайнери сотиб олинди. Бу машина ўз бортига 180 пассажир ёки 45 тонна юк олиб уча олади. Бироқ, бу самолёт 1968 йилдагина ҳаво трассасига чиқади.

Яқин бир неча йил ичида ЭАЛ самолётларининг сонини икки баравар кўпайтириш планлаштирилмоқда. Бу, ҳаво орқали юк ташишни анчагина кўпайтириш имконини беради.

Ташилаётган пассажир ва юкларнинг ҳажми, техник жиҳозланиши жиҳатидан Эфиопия авиакомпанияси Африка мамлакатларидаги авиакомпаниялар орасида олдинги ўринлардан бирини эгаллайди. Бу йил Марказий ва Ғарбий Африкадаги мамлакатларга бешта янги маршрут очиш планлаштирилмоқда. Яқин икки-уч йил ичида Ғарбий Европадаги ва узоқ Шарқдаги айрим мамлакатларга борадиган янги ҳаво трассалари очилади.

ЭАЛнинг экипажлари эфиопиялик учувчилардан иборат самолётлари йил сайин тобора кўпроқ парвоз қилмоқда. «Эфиопиен эйрлайнс»нинг кучига-куч қўшилмоқда. (ТАСС).

● Г. ВИЛЬСОН: ЗЎР МУВАФФАҚИЯТ БИЛАН ЎТГАН ВИЗИТ

● ЭФИОПИЯНИНГ ЯНГИ ҲАВО ЙЎЛЛАРИ

● ХИТОЙДАГИ „МАДАНИЙ РЕВОЛЮЦИЯ“ ИҚТИСОДИЙ АҲВОЛГА ЗАРАР ЕТКАЗМОҚДА

● НАЙЗАЛАР ВА ЗАМБАРАКЛАР ҲАМ ИШ БЕРМАЙ ҚЎЙДИ

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ЯМАННИНГ НОРОЗИЛИГИ

Яман Араб Республикаси ташқи ишлар министрлигининг хавфсизлик кенгаши раиси номига юборган телеграммасида инглиз қуролли кучларини Яманга қарши «бетўхтов босқинчилик ва иғвогарлик ҳаракатлари қилишда айблайди».

1 январдан 5 февралгача Англия ҳарбий кучларининг самолётлари Яман осмонига 5 марта бостириб кирган, деб ҳабар берган министр. 5 февралда инглиз ҳарбий самолётлари баъзи бир аҳоли яшайдиган пунктларга ракеталар отганлар. (ТАСС).

ЯНА БОМБАРДИМОН ҚИЛИНА БОШЛАНДИ

НЬЮ-ЙОРК, 13 февраль. (ТАСС). Бугун Қўшма Штатлар Шимолий Вьетнамни яна бомбардимон қила бошлади. Юнайтед Пресс интернэйшнл агентлигининг хабар беришича, АҚШ мудофаа министрлиги шу хабарни эълон қилган.

ГАРОЛЬД ВИЛЬСОННИНГ АЙТГАНЛАРИ

ЛОНДОН, 13 февраль. (ТАСС). Англия бош министри Гарольд Вильсон бугун умумпалатасида сўзга чиқиб, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигиннинг Англияга қилган визити «зўр муваффақият» билан ўтганлигини таъкидлаб ўтди.

Вильсон А. Н. Косигиннинг Совет Иттифоқи билан қўшма қироллик ўртасида дўстлик ва тинч ҳамкорлик шартномаси тузиш тўғрисидаги таклифини Англия ҳукумати қабул қилганлиги тўғрисида гапирганида умумпалата аъзолари бу гапни қизғин маъқуллашдилар. Бош министр шу шартнома доирасида икки томонлама ҳар хил алоқалар ривожланажагини кўрсатиб ўтди. Г. Вильсон иккала мамлакат ҳукуматлари яқин вақтлар мобайнида савдо алоқаларини кенгайтиришга ёрдам берадиган узоқ муддатли битим тайёрлаш ниятида эканликларини хабар қилди.

Г. Вильсон Совет ҳукуматининг бошлиғи билан бўлган учрашувда «жаҳон дучор бўлаётган баъзи бир энг муҳим проблемалар ва хавф-хатар ниҳоятда ошкора вазиятда» муҳокама қилинганлигини айтиб ўтди. Бош министр Вьетнамдаги уруш масалалари ҳамда Европа хавфсизлиги масалалари муҳокама қилинганлигини айтди.

Г. Вильсон сўзининг охирида бундай деди: Бизнинг икки томонлама алоқаларимиз нуқтаи назаридан олганда Совет ҳукумати бошлиғининг Буюк Британияга визити Англия-Совет муносабатлари тарихида муҳим босқич ҳисобланади, проблемаларни тағин ҳам кенгроқ муҳокама қилиш ва биз боғлаб туришга розилик билдирган доимий алоқалар назаридан олганимизда, биз халқаро ҳамжиҳатликка конструктив ҳисса қўшдик.

Ушбу сурат Бермуд оролларидаги Сент-Джоржес-Таунда олинган. Сиз кўриб турган бу қадимги даҳшатли тўп бир вақтлар портга кираверишни қўриқлаб турган. Ҳозир эса у туристлар томоша қиладиган ёдгорликка айланган.

С. Преображенский ва А. Катков фотоси, ТАСС фотохроникаси.

КОЛУМБИЯ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

БОГОТА, 13 февраль. (ТАСС). Колумбия ташқи ишлар министри Херман Сеа «Мундо дипломатико» журналининг мухбири билан суҳбатда, биз социалистик мамлакатлардаги сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий ривожланишни, бу мамлакатларнинг фан ва маданиятга жуда катта ҳисса қўшаётганлигини қизиқиб кузатиб бормоқдамиз, деди.

Жаҳондаги аҳолининг анча қисми, деди министр, нокапиталистик экономика шароитида яшамоқда. Инсониятнинг келажагига тааллуқли қарорлар қабул қилишда ҳал қилувчи роль ўйнаётган ва ўйнаши лозим бўлган дунёнинг мана шу қисмидан Колумбия яккаланиб яшай олмайди. «Шу дунёда нималар бўлаётганлиги тўғрисида бизнинг қўлимизда расмий маълумотлар йўқ,—деди Сеа.—Шунинг учун ҳам биз мазкур мамлакатлар билан дипломатик муносабатлар боғлашимиз керак.

Бундан ташқари, деди министр, Колумбия янги бозорлар топмоқ ва ўз маҳсулотини сотиш мақсадида эски бозорларни кенгайтирмоқ учун жаҳоннинг ҳамма районлари билан муносабатларини кенгайтириши жуда муҳимдир.

И. БРОЗ ТИТОНИНГ АВСТРИЯГА САФАРИ

ВЕНА, 13 февраль. (ТАСС). Югославия Социалистик Федератив Республикасининг президенти Иосип Броз Тито Австрия республикаси федерал президенти Франц Ионаснинг таклифига мувофиқ, давлат визити билан бугун Венага келди.

Югославия президенти Иосип Броз Титонинг Австриядаги визити беш кун давом этади.

Ҳиндистонда халқаро кинофестиваль

ДЕҲЛИ, 13 февраль. (ТАСС). Ҳиндистондаги Жамму ва Кашмир штатларининг маданий академияси уюштирган халқаро кинофестиваль Жамму шаҳрида очилди. Фестивалда Совет Иттифоқи, Чехословакия, Польша, Америка Қўшма Штатлари, Англия, Франция, Италия ва бошқа мамлакатларнинг энг яхши кинофильмлари кўрсатилади.

ЖАНУБИЙ АРАБИСТОНДА НИМА ГАП?

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

Яқинда Адан халқи билан бирдамлик халқаро конференциясида Вьетнам делегациясининг вакили, Жанубий Вьетнам миллий-озодлик фронти Марказий Комитетининг аъзоси Ле Куанг Чань: Америка империализми қўллаб-қувватлаётган ва руҳлантираётган Британия мустамлакачилари Аданда ашаддий репрессия сиёсатини, Адан халқини шафқатсиз бостириш ва эксплуатация қилиш сиёсатини ўтказмоқда, деб айтди. Адан меҳнаткашлари ва халқи, деди у яна, ўзининг озодлиги ва мустақиллиги учун адолатли кураш олиб бормоқдаки, буни жаҳондаги барча виждонли, прогрессив кучлар қўллаб-қувватламоқда. Шу кураш йўлида қанча қийинчиликлар бўлмасин, Адан халқининг ғалаба қилишига аминмиз.

Дарҳақиқат, шу кунларда Осиё қитъасининг бу районида Англиянинг мустамлакачи қўшинлари билан миллий-озодлик армияси отрядлари ўртасида қаттиқ жанглар бўляпти. Жанубий Арабистон ярим оролининг миллий озодлик фронти ўз ахборотларида бу ерда бўлаётган воқеаларни доимо эълон қилиб бормоқда.

Хўш, Арабистон ярим оролининг жанубида нималар бўлаётир? Бу саволга жавоб беришдан олдин Арабистон ярим ороли жанубида жойлашган мамлакат ва унинг тарихига бироз тўхталиб ўтишга тўғри келади.

Арабистон ярим оролининг жанубида асосан Адан мамлакати жойлашган бўлиб, у шарқда Уммон, шимолда Саудия Арабистони ва шимоли-ғарбда Яман Араб Республикаси билан чегарадош. Мамлакатнинг жанубий қирғоқларини Адан қўлтиғи ва Араб денгизи ўраб туради. Майдони 300 минг квадрат километр бўлиб, аҳолиси 800 минг киши. Аҳолининг асосий қисмини араблар ташкил этади.

Адан — қолоқ, аграр мамлакат бўлиб, феодал муносабатлар ҳукмрондир. Аҳолининг 90 проценти деҳқончилик ва чорвачилик билан шуғулланади. Денгиз соҳилларидаги районларда балиқ овлаш ривожланган, Фабрика-завод саноати унча тараққий этмаган. Майда ҳунармандчилик эса, кенг тарқалган.

1839 йилда Аданни Англия босиб олди. Шу тариқа Адан Англиянинг мустамлака ва протекторатига айланиб қолди. Мана 128 йилдирки Адан Англия империалистлари қўли остида азоб чекмоқда. Инглиз босқинчилари мамлакат бойликларини талаяптилар. Улар маҳаллий аҳолини очиқдан-очиқ қуллик сиртмоғига солдилар, миллий маданиятни эса, оёқ ости қилдилар.

Бундай оғир кун Адан халқининг сабр косасини тўлдирди. Мустамлака зулмига қарши бошланган кураш тобора кучайиб бораётир. 1955—1956 йилларда мамлакатда катта қўзғолонлар бўлиб ўтди. Нефть заводи, транспорт, қурилиш ишчилари, чет эл фирмалари хизматчилари ва докерларидан иборат 5 мингдан ортиқ киши иш ташлади. Улар иш ҳақини ошириш, иш кунини қисқартириш, уй ижараси ҳақини камайтиришни талаб қилиб чиқдилар. 1956 йилнинг май-июнь ойларида Аданда яна қўзғолон кўтарилди. Аҳоли мустақиллик беришни, миллий ҳуқуқларини ҳурмат қилишни, мамлакат территориясидан Яманга қарши қуролли ҳужум учун фойдаланишдан воз кечишни талаб қилди.

Англия стратегия жиҳатдан муҳим бўлган бу райондаги позициясини мустаҳкамлаш мақсадида Адан атрофидаги князликларни федерацияга бирлаштиришга қарор қилди. 1959 йил январида расмий равишда янги «федерация» эълон қилинди, унинг составига Лахеж, Овдали, Юқори Овтаги, Дала, Фадли, Бейхан ва бошқа князликлар кирди. Кейинчалик бу «федерация»га Адан мустамлакаси ҳам мажбуран киритилди. Бу «бирлаштир ва ҳукмронлик қил» принципига асосланган янги мустамлакачиликнинг ўзидир.

Жанубий Арабистон Федерациясининг тузилиши шундан гувоҳлик берадики: Англия мустамлакачилари Арабистоннинг жанубидаги миллий-озодлик ҳаракатини биргина жазо отрядлари ёрдами билан бостира олмадилар. Улар энди чинакам мустақилликни қалбаки «федерация» демократияси билан алмаштириб, бу ҳаракатга ичкаридан туриб путур етказмоқчи бўлаётирлар. Бироқ, Адан ватанпарварлари империалистларнинг бундай кирдикорларини тезда пайқаб олмоқдалар ва озодлик учун, чинакам мустақиллик учун курашни кучайтирмоқдалар.

Арабистон ярим оролидаги миллий-озодлик ҳаракати айниқса 1962 йилдан, Яманда халқ революцияси ғалаба қозонгандан кейин кенг қулоч ёйди. 1963 йил октябрда Радфан районида инглиз босқинчиларига қарши катта қўзғолон кўтарилди. Бу ҳаракат тез орада бутун Аданга ёйилди ҳамда миллий-озодлик курашига айланиб кетди. Англия империалистлари Адан халқининг мустақиллик учун олиб бораётган курашини бутун чоралар билан бўғиб ташлашга ҳаракат қилмоқдалар: бу ерга кўплаб ҳарбий қисмлар юборилмоқда, артиллерия, танклар ва реактив самолётлар ишга солинмоқда.

Нима сабабдан Англия Аданга маҳкам ёпишиб олаётир. Шунинг учунки, бу ерда унинг бир қанча ҳарбий базалари жойлашган. Бу базалар ёрдами билан Англия Форс қўлтиғида жойлашган князликлардаги нефть бойликлари устидан назорат қилиб турипти, Яман Араб Республикаси чегараларида агрессив ҳаракатлар олиб бораётир ҳамда араб ва африка давлатларининг ички ишларига аралашиб келмоқда. Ғарблик бир журналистнинг сўзларига қараганда, Адан базаси «инглиз ҳарбий системасининг Форс кўрфази ва Шарқий Африка атрофида сувга ташлаган ўзига хос лангари ҳисобланади».

Бироқ, Англия Аданга қанчалик маҳкам ёпишиб олмасин, бу ердан кетишга мажбур бўлади. Чунки, Адан халқининг озодлик, мустақиллик учун олиб бораётган қатъий кураши шундан далолат бериб турипти.

Кейинги вақтларда Жанубий Арабистонда мустамлакачиларга қарши намойишлар ва иш ташлашларнинг сони ортиб бораётир. Шу йил январь ойининг ўрталарида Аданда Англиянинг Жанубий Арабистонни босиб олганига 128 йил тўлиши муносабати билан иш ташлаш бўлиб ўтди. Йўллар бўшаб қолди, магазинларнинг ҳаммаси ёпилди, жамоат транспорти бутунлай тўхтади, Адан порти бутунлай ишламай қўйди. Адан аэропорти қисмангина ишламоқда. Шаҳарда Англия агрессияси қурбонлари хотирасига бағишланган намойиш ўтказилди. Намойишчилар билан полициячилар ўртасида тўқнашув бўлди.

Адан ватанпарварларининг империалистларга қарши қуролли ҳаракатлари ҳам кун сайин кучайиб бораётир. Жанубий Арабистон ярим оролининг миллий-озодлик армияси инглиз ҳарбий постларига ҳар куни ҳужум қилиб, мустамлакачиларга сезиларли талофот етказиб турипти.

Аданда бўлаётган бу каби воқеалар Уммон ва Жанубий Арабистон федерацияси князликларига катта таъсир кўрсатмоқда. Уммон князлигининг ватанпарварлари ҳам қуролли кураш олиб бормоқдалар. Инглиз империалистлари бу ерда ўн йилдан кўп вақтдан бери миллий-озодлик курашини найзалар ва замбараклар ёрдамида бостиришга уринмоқдалар. Лекин Уммон ватанпарварлари мустамлакачиларнинг режаларини пучга чиқармоқдалар. Озодлик учун курашувчиларнинг дадил ҳаракатлари босқинчилар юрагига даҳшат солмоқда. Ҳарбий омборлар ва босқинчиларнинг лагерлари ёндирилмоқда.

Адан, Уммон ва Арабистон ярим оролидаги Англияга қарши бўлган бошқа князликларда кучайиб бораётган миллий-озодлик кураши албатта ғалаба билан якунланади.

И. УСМОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг илмий ходими.

ГДР БИЛАН СУРИЯ ЎРТАСИДА САВДО

ДАМАШҚ. Бу ерда ўтган музокаралар натижасида Сурия билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги мавжуд иқтисодий ҳамкорлик битимига қўшимча протокол имзоланди.

Қарор ГДРнинг Сурияга сотадиган товарлари ва машина ускуналарини анчагина кўпайтиришни кўзда тутади.

ГДР Сурияга порт машина ускуналари, станоклар, электр машина ускуналар, темир йўл вагонлари, тўқимачилик саноати машина ускуналари, радио аппаратлар, нефть саноатида ишлатиладиган машина ускуналар ва бошқа буюмлар етказиб беради. Сурия эса ГДРга қишлоқ-хўжалик маҳсулотлари ва калава ип сотишни кўпайтиради.

АДЕНДА ОММАВИЙ НАМОЙИШЛАР

ҚОҲИРА. Аденда Инглиз мустамлакачиларининг Арабистон ярим ороли жанубидаги шу районда ҳукмронлик қилишларига қарши оммавий норозилик намойишлари давом этмоқда.

Яманнинг оккупация қилинган жануб томондаги Озодлик фронтининг чақириғига биноан 11 февралда Аден ишчилари ва хизматчиларининг умум забастовкаси эълон қилинди. Магазинлар, мактаблар ва муассасалар бекитилди. Федерациянинг турли шаҳарларида бўлиб ўтган намойишда қатнашувчилар Аденга мустақиллик берилишини ва инглиз қўшинларининг чиқариб олиб кетилишини талаб этдилар. Инглиз мустамлака маъмурлари намойишларни бостириш учун бир ярим мингга яқин солдат юбордилар. Намойишчиларнинг қўшинлар билан тўқнашуви натижасида 10 киши ўлди ва 50 дан ортиқ киши ярадор бўлди.

Аденда комендантлик соати жорий қилинди. Адендан олинаётган хабарларга кўра у ердаги аҳвол кескинлигича қолаяпти.

«Дунёнинг энг қадимги демократияси биринчи ва иккинчи сорт гражданларига эга!» — бу Цюрих кантонидаги Швейцария фотопресс агентлиги информациясига қўйилган сарлавҳа. Цюрихда хотин-қизларга сайлаш ҳуқуқини бериш тўғрисидаги қонун проекти рад этилди.

Бу суратлар Цюрихда овоз бериш вақтида олинган. Чапда — фақат эркаклар овоз бермоқда. Ўнгда эса эркаклар инсониятнинг «ёмон» қисми томонидан ташланган бюллетенларни санамоқда: хотин-қизлар учун ҳеч қандай ишонч йўқ.

Фотопресс-ТАСС.

ПЛАНЕТА ОРБИТАДА — ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР — ПЛАНЕТА ОРБИТАДА

Янгиликлар ВОҚЕАЛАР учрашувлар

Қишлоқ янгиликлари

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ РАЙОНИДА

ЮБИЛЕЙ ОБЪЕКТЛАРИ

Район маркази тобора обод бўлиб боряпти. Янги-янги объектлар қад кўтаряпти. Яқинда икки қаватли маданий-маиший хизмат кўрсатиш комбинати қурилиб, фойдаланишга топширилди. Комбинат хизматидан ҳамма мамнун. Заказлар сифатли ва тез бажарилаётгани учун ҳам бу ерга келувчилар сони ортиб боряпти. Радио-телевизорлар шу ерда ремонт қилиб берилади. Агар истасангиз заказ бўйича уйга ҳам чақиришингиз мумкин. Тикиш-бичиш, пойафзал ремонти, фото ва соатлар ремонти бўлимлари ишидан ҳамма хурсанд.

Шунингдек район марказида янги алоқа бўлими ҳам аҳолига хизмат қилабошлади. 8-қурилиш-монтаж бошқармаси бинокорлари эса, 300 ўринли қишки кинотеатр биносини қўлдан чиқардилар.

«СЎҚОҚ»ГА МАРҲАМАТ!

«Сўқоқ» дам олиш уйи гўзаллиги, тоза ҳавоси билан кўпгина дам олиш уйлари, ҳатто курортлардан ҳам қолишмайди. Бу ерда ҳар йили республикамизнинг турли область ва шаҳарларидан кишилар келиб ҳордиқ чиқаришади.

Ўтган йили беш мингга яқин киши дам олди. Бу ерга бир келган киши яна келсам дейди. Танга роҳат, дардга даво шаршара сувлари, тоза ҳавосининг таърифи узоқ-узоқларга кетган. Бу ерга ҳатто бепоён мамлакатимизнинг бошқа республикаларидан ҳам дам олишга келишади. Ўтган йили РСФСР, Украина, Белоруссиядан бир неча киши келиб ҳордиқ чиқариб қайтди.

«Сўқоқ» дам олиш уйини янада кенгайтириш кўзда тутилмоқда. Бу йил 250 ўринли қишки корпус ва ошхона қурилади.

КОЛХОЗДА САВОЛ-ЖАВОБ КЕЧАСИ

«Коммуна» колхози чойхонаси. Бу ерга жуда кўп колхозчи тўпланган. Район партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири А. Мақсудов Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советларга сайловларга қандай тайёргарлик кўрилаётганлиги ҳақида ахборот берди. Агитпунктларни қандай қилиб безатиш, агитаторларнинг нималарга эътибор бериши, совет сайлов системаси афзалликлари ҳақида гапирди.

«Билим» жамияти аъзоси А. Раҳимбердиев «Халқаро аҳвол ҳақида» қизиқарли суҳбат ўтказди. Колхозчилар қизиққан саволларига жавоб олдилар.

Т. МИРҲОДИЕВ,
Ш. УМУРЗОҚОВ.
«Тошкент ҳақиқати» мухбирлари.

ЁЗУВЧИНИНГ ТАНЛАНГАН АСАРЛАРИ

Севимли ёзувчи Абдулла Қаҳҳор бу йил 60 ёшга тўлади. Шу муносабат билан ижод соҳибининг катта юбилейи ўтказилади.

Ҳозир ёзувчи юбилейига катта тайёргарлик кўрилмоқда. Республика нашриётлари ҳам бу кунга муносиб совғалар ҳозирлашади. Ёзувчининг олти томлик танланган асарлари китобхонларга тақдим этилади. «Танланган асарлар»нинг уч томи босмадан чиқиш арафасида турибди.

Ғафур Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриёти ёзувчининг «Нурли чўққилар» номли тўпламини босиб чиқаришга киришди. «Ёшлар билан суҳбат» деган китоби эса «Ёш гвардия» нашриёти томонидан босилади.

Юбилей муносабати билан Абдулла Қаҳҳорнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган монографик асар ҳам алоҳида китоб ҳолида нашр этилади.

ЯНА ЕР ТЕБРАНДИ

Тошкент сейсмик станциясининг хабар беришича 14 февраль соат 5 дан 59 минут ўтганда 4 балл, 6 дан 05 минут ўтганда 2 балл ва 6 дан 15 минут ўтганда 4 балл куч билан ер қимирлаган. Зилзила эпицентри илгаригидек Тошкент остида.

Ўтган йилнинг 26 апрелидан ҳозиргача 721 маротаба ер силкинди.

„ЎЛИМДАН КУЧЛИ“

ТЕАТР

Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек давлат Академик драма театрининг саҳнасида прогрессив француз драматурги Э. Роблеснинг «Монсерро» драмаси биринчи марта пойтахт томошабинларига кўрсатилди. Театр коллективи бу спектаклни Улуғ Октябрь революциясининг 50 йиллигига бағишлаган. Олдинроқ айтиш мумкинки, бу асар ўзининг саҳнавий талқини, бадиий қиммати, революцион руҳи билан бу шонли юбилейга арзирлик туҳфа бўлди.

Спектаклга қараганда асар таржимони ва режиссёри Т. Хўжаев драмани саҳналаштирганда театрнинг энг яхши ижодий анъаналарига суянганга ўхшайди. Шунинг учун бўлса керак, спектакль ўзининг мазмундорлиги, монументаллиги, фалсафий чуқурлиги, замон руҳига ҳамоҳанглиги, бадиий яхлитлиги ва мукаммаллиги билан театрнинг энг яхши спектаклларини эслатади.

Драмадаги воқеалар ўтган асрнинг бошларида Латин Америкасида Венесуэла тупроғида бўлиб ўтади. Испан ҳукмдорларининг ваҳшиёна зулми остида эзилган маҳаллий қоратанли заҳматкаш халқнинг ўз инсоний ҳуқуқи, озодлиги, мустақиллиги учун мустамлакачи босқинчиларнинг мустабидига қарши миллий озодлик кураши — асар мавзуини ташкил этади.

Испан армиясида хизмат қилиб юрган Монсерро қўлга тушган партизанлар бошлиғи Болеварни ўлимдан қутқазиб, қочириб юборади. Полковник Искьердо Монсеррони хоинликда айблаб, қуролсизлантиради ва ундан Болевар қаердалигини билиб олишга уринади. Мақсадига эриша олмагач, кўчадан дуч келган гуноҳсиз олти кишини келтириб, улар олдига шарт қўяди: агар шу олти киши Монсерродан Болевар қаерда бекиниб ётганлигини билиб олсалар уйларига қайтадилар, борди-ю, ундан сир ололмасалар ҳаммалари отилади. Искьердонинг бу макри ҳам натижа бермайди — олти гуноҳсиз киши Монсерро кўзи олдида шафқатсиз отилади, лекин у сирни бой бермайди. Болевар партизанлар ҳузурига эсон-омон етиб олганлиги ҳақида хабар келгандан сўнг бамайлихотир, мағрур кўкрак очиб, ўлимни қабул қилади. Ана шу ҳаяжонли воқеалар асосида асарнинг зўр драматизмга тўла сюжети қурилган.

Асардаги мазкур воқеалар бош қаҳрамон Монсерро билан бевосита боғлиқ бўлганлиги учун драма унинг номи билан аталган. Театр эса, спектаклга «Ўлимдан кучли» деб ном беради. Бу бежиз эмас, албатта. Назаримизда, бу ном спектаклнинг ғоявий йўналишини, унда кўтарилган сиёсий ва ижтимоий масалаларнинг моҳиятини, унинг ҳозирги аҳамиятини ғоят тўғри ва аниқ белгилаган. Бизнингча, театр талқинида спектакль қаҳрамони Монсерро эмас, балки Болевар тимсолида мардонавор курашаётган бутун Венесуэла меҳнаткашлари акс эттирилган. Шунинг учун бўлса керак, Монсерро, шунингдек Елена, Рикардо, она, кулолчи каби образларнинг ижтимоий аҳамияти янада кучайган. Спектакль эса шу қадар замонавий руҳ билан суғорилганки, агар қаҳрамонларнинг кийими шу кундаги либос билан алмаштирилса, гўё саҳнадаги воқеалар ўтган асрда эмас, балки айни шу кунларда кўз олдимизда содир бўлаётгандек туюлади. Назаримизда, театр драмани саҳналаштираётганда унга ўтмишдаги эмас, гўё ҳозирги Латин Америкаси давлатларида рўй бераётган сиёсий ва ижтимоий жараёнлар аксини топган асар сифатида ёндошган.

Спектаклда Болевар ҳақида, унинг асир олинганлиги, касаллиги, Монсерро ёрдамида қочганлиги, йўл-йўлакай испан офицери ва бир қанча аскарларни ҳалок қилганлиги, бирнеча батрак партизанлар билан манзилга етиб борганлиги тўғрисида гап боради. Ўзи эса бирон марта саҳнада кўринмайди. Бироқ унинг тирик сиймосини спектаклнинг бошидан охиригача равшан ҳис этади, киши. Ҳатто баъзи томошабинлар уни кўришга ошиқиб, балки саҳнада кўринар деб, умид боғлайдилар. Ғойибона образнинг бу қадар жонли чиқишига режиссёр саҳнада доимий, ҳаққоний ва кескин муҳит ярата олганлиги, шунингдек бошқа қаҳрамонларнинг характерини тўғри талқин қилганлиги туфайли эришган. Балки драматург чиндан ҳам Болевар образида аниқ шахсни кўзда тутгандир. Лекин спектаклда Болевар — миллий-озодлик, миллий мустақиллик, гуманистик ғоялар рамзи, ҳозирга қадар капитализм мустамлакачилари томонидан хўрланиб, инсоний ҳуқуқлари, эрки поймол қилиб келинаётган қора танли американликларнинг порлоқ келажаги, ишончи ва эътиқодининг рамзи сифатида гавдаланади. Назаримизда, мана шунинг учун ҳам спектакль давомида Болеварнинг жонли сиймосини, унинг воқеалардаги иштирокини доим сезиб боради, киши.

Спектакль қарийб уч соат давом этади. Саҳнадаги воқеалар ҳам шу вақт ичида бўлиб ўтади. Табиийки, бунчалик чекланган вақтда ҳар бир қаҳрамоннинг характерини очиш ғоят қийин. Бунинг устига биттаси ҳаракат қилса, кўпчилиги, гарчи саҳнада иштирок этса ҳам, содир бўлаётган воқеаларга бевосита ўз муносабатини билдириш имкониятидан деярлик маҳрум. Бу ҳол режиссёр ва артистларга маълум қийинчиликлар туғдирган. Шунга қарамай, ҳар бир актер ўз қаҳрамонининг ички табиати, ижтимоий моҳияти ва ўзига хос қиёфасини кўзга илинар-илинмас воситалар билан моҳирона акс эттирган.

Искьердонинг буйруғи билан унинг ҳузурига аввал кулолчи ва савдогарни олиб кирадилар. Кулолчи ҳақида унинг ҳали бўйи етмаган бешта фарзанди борлиги ва у лойдан турли идиш буюмлар ясай олишидан бошқа пьесада ҳеч қандай маълумот берилмаган. Кекса санъаткор С. Табибуллаев талқинида эса, кулолчининг бутун ҳаётини кўз олдимизга келтиришимиз мумкин. Унинг букчайган қомати, лойдан дағаллашиб қолган қўллари, ажин босган очиқ чеҳраси, ҳаракатчанлиги, ҳатто бўёқ ва мўйқалам солинган сопол идишни қўлида ушлаб кириб келганлиги — буларнинг ҳаммаси бутун умри меҳнатда, бола-чақасининг ғамида ўтганлигини яққол кўрсатади.

Артист М. Орипов яратган савдогар образи кулолчининг акси. У ғоят бадавлат, ҳартомонлама келишган, гўзал хотини бор. Актёр дастлабки саҳналарданоқ ўз қаҳрамонининг савдогарлик табиатини очишга интилади. Бу айниқса савдогарнинг Искьердо қўлидан бир амаллаб ўзини қутқазиб олишга уринишларида кўзга ташланади. Савдогар охирги дақиқагача жонини сақлаб қолишга умид боғлайди. Бунинг учун у мол-мулкинигина эмас, ҳатто номусини, яъни севимли хотинини ҳам Искьердо қучоғига ташлашга ҳам рози бўлади. Ана шу саҳналарда актёр ўз қаҳрамони тимсолида майда буржуа дунёсининг разиллигини фош этади. Шунинг учун ҳам, савдогар гарчи Искьердо шаънига ғазаб ва нафрат ўтларини сочиб ҳалок бўлса ҳам, ўзига нисбатан ҳеч кимда ҳайрихоҳлик туйғуларини уйғотмайди.

Спектаклда атиги иккита хотин-қиз образи бор. Елена ва она. Буларга ғоятда кам ўрин берилган. Лекин С. Норбоева ва Т. Юсупова ижросида бу образлар шу қадар ҳаяжонли ва таъсирчан чиққанки, уларни кўриб бефарқ ўтиролмайди, киши. Норбоева талқинидаги Елена ўзининг олижаноб қалби, жўшқин эҳтироси, ватанпарварлик руҳи, жасоратли ҳаракатлари билан «Қўзибулоқ»даги машҳур Лауренсияни эслатади.

Беш киши отилгандан сўнг, навбат ҳали кўкракдан ажратилмаган икки гўдакнинг онасига келади. Бу саҳна айниқса, ҳаяжонли. Бағритош Искьердо отишга буйруқ берганда она гўё девордан мадад кутгандек, унга қаттиқ суянади, ёшга тўла кўзлари паноҳ истаб тўрт томонга термулади... Нажот топмагач, шафқат сўраб, кулолчи сингари, Искьердо оёғига йиқилиб ялиниб-ёлворади. Искьердо совуққонлик билан уни иргитганда Монсерронинг оёғига бориб бош қўяди, бегуноҳ фарзандларини эслаб ҳўнграб йиғлайди... Монсерро уни секин кўтариб, мақсадни тушунтирса ҳам, унинг қулоғига болаларининг овози эшитилгандай бўлади, у ақлдан озиш даражасига етганлигига қарамай отилади. Бу саҳналар талантли актриса Т. Юсупова ижросида ғоят кучли драматизм билан ўтади.

Актёр ва Рикардо ролларини ижро этган артистлар З. Муҳаммаджонов ва А. Юнусов ҳам ўз қаҳрамонларининг характерларини очишда ифодали воситалар топганлар. Кулолчи, савдогар, она, Елена, актёр ва Рикардо образларининг жонли, ҳаётий бўлиб чиққанлиги драманинг асосий ижобий қаҳрамони — Монсерронинг талантли ёш актёр Т. Азизов талқинида романтик образ даражасига кўтарилишига кўмаклашган. Актер ўз қаҳрамонининг дунёқараши, қалбидаги оғир кечирмалари, букилмас иродаси, озодлик ғояларига бўлган қатъий ишончи ва эътиқодини спектакль бошида Искьердо билан тўқнашувда шунчаки оча бошлаган бўлса, оддий халқ вакиллари билан ўтадиган саҳналарда Монсерронинг характерини чуқурлаштириб боради. Искьердо ваҳшийлик услуби билан Монсеррони қўлга олмоқчи бўлади. Ҳолбуки, испан босқинчиларининг маҳаллий халққа ўтказган ваҳшиёна зулми уни миллий-озодлик кураш йўлига олиб келган. Шунинг учун ҳам кулолчининг кўз ёшлари, онанинг дод-фарёди, актёрнинг тиз чўкиб ялиниб-ёлворишлари, Елена ва Рикардо ўлимни мардларча кўкрак очиб қабул қилишлари унинг кўнглини бўшаштирмай, аксинча, миллий-озодлик курашига бўлган эътиқодини янада мустаҳкамлайди — у тиз чўкиб яшагандан кўра, тик туриб ўлганни афзал кўради. Монсерронинг қалби ва онгидаги ана шу жараёнларни актёр моҳирона тасвирлайди. Сўзсиз ўтадиган драматизмга тўла саҳналарда ҳам, Монсерро—Азизов қалбида нималар кечаётганини томошабин яққол сезиб туради. Монсерро образи — ёш санъаткорнинг катта ижодий муваффақияти деб, санаш мумкин.

Спектаклда салбий образларнинг ижтимоий қиёфаси ҳам тўғри очиб берилган. Артистлар улар тимсолида Латин Америкасида ҳукмдорлик қилаётган ўта реакцион кучларнинг мустамлакачилик сиёсатини аямай фош қилганлар. Қайси бири бўлмасин, хоҳ Қ. Хўжаев яратган Искьердо, хоҳ М. Юсупов талқинидаги Моралес, хоҳ М. Ўмархўжаев ижросидаги ҳазрат Коронил — уларнинг ҳаммаси ўзига нисбатан томошабиннинг чуқур нафрат ва ғазабини уйғотади.

Драманинг мазмунига рассом Г. Визель ишлаган декорациялар, композитор А. Берлин басталаган куйлар ҳамоҳанг бўлган. Хусусан спектакль бошланиши олдида композитор Равелнинг «Балеро» музикасидан эшиттирилган парча драманинг революцион руҳига мос тушган. Шуни ҳам айтиш кераккки, айрим жойларда, айниқса диалоглар фонида бериладиган музика кўп ҳолларда воқеаларни англаб олишга ҳалақит берган.

Назаримизда, спектаклни янада ихчамлаштириш зарур. Биринчи пардадаги офицерларнинг бузуқчилигини ифодаловчи саҳнани бирмунча қисқартириб, томошабинни асосий мақсадга яқинлаштирилса, яхши бўлар эди. Бу ҳол асарни айрим беадаб иборалардан ҳам ҳоли қилган бўлар эди.

Бу нуқсонлардан мустасно, театр коллективи «Ўлимдан кучли» драмасини саҳналаштириб, ўз тарихига яна бир ажойиб саҳифа киритди.

Ф. ЖЎРАЕВ.

Суратда: «Ўлимдан кучли» спектаклидан бир кўриниш.
М. Нуриддинов фотоси.

ИНТЕРМЕДИЯ

„УЧАР“

Зафар ариза ёзиб ўтирибди. У аллақандай ашулани хиргойи қилади. Аризанинг сўнгги мисраларини ёзиб тугатгач, бош кўтаради.

ЗАФАР — Иш деган мана бундоқ бўпти. Энди кампирнинг маш-машасидан, бобойнинг қочирмаларидан қутиладиган бўлдик. Управлениеда ишлаймиз энди. Ишлар ванг. Наимахонга ҳам тилимиз узун бўладиган бўлди.

(Юзини ушлаб кўради).

Оббо, соқол ҳам суриштирмай ўсаверар эканда, жонгаям тегди...

(Шошиб қўшни хонага кириб кетади. Эшик тақиллайди. Наимахон киради. Столга яқинлашгач, унинг устида ётган қоғоздаги ёзувга кўзи тушади. Қизиқсиниб ўқийбошлайди. Шу пайт Зафар киради).

ЗАФАР — О, Наимахон, келдингизми? Қарши ололмаганимиз учун узр. Келишингизга артилган тухумдай бўлиб турай деб...

НАИМА — Зафар ака, яна янги ишга ўтмоқчимисиз дейман?! (Столдаги қоғозга ишора қилади).

ЗАФАР — (ўзини оқламоқчи бўлиб). Ҳа, нима қибди ўтсам?

НАИМА — Ахир, яқингинада иш жойимни ўзгартирдим деб эдингиз шекилли?

ЗАФАР — Бўса бордир. Иш ёқмагандан кейин ўтамиз ҳам, ўзгартирамиз ҳам. Натурамга мос иш тополмай юрувдим. Мана энди топдим. Биласизми, энди қаерда ишлайман, управлениеда, ҳа-ҳа управлениеда.

НАИМА — Майлику-я, ишқилиб бирор ой ўтар-ўтмас яна бошқа иш қидириб қолмасангиз бўлгани.

ЗАФАР — Мижозга тўғри келса ишлаймиз. Бўлмаса, нима, бошқа иш қуриб қолибдими?

НАИМА — Дарахт ҳам бир ерда кўкаради, Зафар ака! Ҳа деб у ишдан бу ишга ўтаверган билан мурод ҳосил бўлмайди.

ЗАФАР — Бўлмаса-бўлмас. Бир йилда атиги беш жойда ишлабман, нима қипти энди шунга?

НАИМА — Сизнингча бу камми? Ахир одамлар бир ерда 20—30 йиллаб, ҳатто ундан ҳам ошиқ ишлашади.

ЗАФАР — Ишлашса менга нима. Ишлайверишсин! Менга қаранг! Нега сиз менга ақл ўргатадиган бўлиб қолдингиз-а?!

НАИМА — Эй, қўйинг-э одам ҳам шунақа бўладими? Бунчалик учарлигингизни билганимда эди...

ЗАФАР — Нима?! Учар? Наҳотки мен учар бўлсам?!

У. ЖОБИРОВ.

ҲАР ТЎҒРИДА

ОЗИҚСИЗ ЕТТИ ЙИЛ

Озиқсиз қанча яшаш мумкин? Олимлар ана шу саволга жавоб ахтариб, қизиқ ходисаларни аниқладилар. Масалан, илон, тошбақа, тимсоҳлар ойлаб очликка чидаши мумкин.

Кўршапалак айниқса чидамли бўлиб чиқди. Кўршапалак бир ярим ой озуқасиз яшаган. Очлик бошланганининг 35 кунида ҳам кўршапалакда учишга қувват бўлган.

Асосан илиқ денгизларда яшовчи актиния — денгиз жониворининг ҳаёт кечиришни аквариумларда кузатилган. Олимлар актиния 2—3 йилгача очликка чидашини аниқладилар. Шунча узоқ очликдан кейин овқат берилганда, актиниялар бир неча кундан кейиноқ ўзининг илгариги аслига келган. Итлар танасида паразит ҳаёт кечирувчи каналлар эса очликда яшашда рекордчи бўлиб чиққан: улар лаборатория шароитида етти йилдан ортиқ озиқсиз яшаган.

МАРАФОН ПОЙГАСИ

Бу 42 километр-у 195 метрга чопиш мусобақаси. Унинг келиб чиқиш тарихини ҳамма ҳам билмаса керак.

Эрамизгача бўлган 490 йилда Марафон (Греция) водийсига эронлилар қўшин тушириб, Афинага юришга тайёрланадилар. Уруш бошланади. Эронлилар устидан ғалаба қозонилган замониёқ бир солдат чопарга юборилади. У бирон ерда тўхтамай, Афинага етиб келади-да «неникаман» (биз ғалаба қилдик) деб қичқиради ва шу захоти йиқилиб ҳалок бўлади.

1896 йилда Афинада биринчи Олимпия ўйинлари ўтказилиши муносабати билан «Марафон солдатининг машҳур пойгасини такрорлашни» таклиф этишади. Шундай қилиб, Марафон пойгаси I Олимпия ўйинлари программасига киритилди. Пойга трассаси Марафондан Афинагача борарди. Ўшандан бери марафон пойгаси олимпиадалар программасига киритилади.

ОДАМЛАРНИНГ БЎЙИ

Бўйи 190 сантиметрдан ортиқ бўлган одам ҳар минг киши орасида 3—5 та, бўйи 2 метрдан ортиқлар эса 1—2 та бўлади. Адабиётда ёзилган энг новча одамнинг бўйи 3 метру 20 сантиметр бўлган. Дунёда энг оғир одам америкалик Роберт Хъюджеснинг вазни 483 килограмм бўлиб, бўйи атиги 180 сантиметрга тенг келган.

Хотин-қизлар 20—21 ёшгача, эркаклар 25—26 ёшгача ўсишади. Кишининг бўйи кечқуруни эрталабдагига қараганда 1—2 сантиметр қисқа бўлади. Ётганда эса тана 2—3 сантиметрга узаяди.

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

⊙ 3-«Далварзин» совхози марказида доҳиймиз В. И. Ленинга ҳайкал ўрнатилди.

А. ЭГАМҚУЛОВ.

⊙ Янгийўлдаги Олмазор посёлкасида шоферлик курсини битирган юздан ортиқ киши Тошкент қурилишларига бориб ишлаш истагини билдиришди.

Н. МИРШАРИПОВ.

⊙ Тошкент темир йўли бўлимининг Октябрь, Ангрен станциялари ходимларининг бир группаси янги уйларга кўчиб кирди. Станция навбатчиси А. Тарасов, кранчи В. Гнучев, тракторчи З. Носиров ва бошқалар янги ҳовли тўйлари ўтказишди.

А. КОМИССАРОВ.

⊙ Пойтахтнинг янги райони—Сергели тобора гўзаллашиб боряпти. Бу ерда маданий-маиший объектлар, уй-жойлар қад кўтармоқда. Янги универсал магазини ҳам харидорларга хизмат қилабошлади.

У. МУҲАМЕДОВ.

⊙ Оржоникидзе районидаги Киров номли колхоз правлениеси кичкинтойларга ажойиб совға ҳадя этди. Ўн хонали янги болалар боғчасида колхозчилар фарзандлари тарбияланмоқда.

К. ОРТИҚОВ.

КЎЧМА ЛЕКТОРИЙЛАР

Область «Билим» жамияти Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 50 йиллигига тайёргарлик ишларини қизитиб юборди. «Шонли 50 йиллик» номи билан ташкил этилган лекторий ва кинолекторийлар бу соҳада кўрилган тадбирлардан бири бўлди.

Областнинг шаҳарлари, посёлка ва колхоз-совхозларида лекторийлар йўли билан анчагина ишлар қилинди. Пухта ўйлаб тузилган планга мувофиқ бир неча тематик лекциялар ўқилди. Доҳий В. И. Лениннинг ҳаёти ва революцион фаолияти, СССР халқлари дўстлиги темаларига бағишланган лекциялар меҳнаткашлар ўртасида қизиқиш туғдирмоқда.

Шуниси муҳимки, суҳбатлар вақтида лекторий машғулотлари ўтказилган жойда ўша хўжаликнинг тарихи устида ҳам алоҳида тўхталиб ўтилмоқда. Шу билан бирга лекторлар қишлоқ маданияти ҳақида, унинг истиқболи тўғрисида гапириб бермоқдалар. Бу шаҳарларимиз ва қишлоқларимиз тарихини ўрганиш соҳасида кўрилган яхши тадбирдир.

Кинолекторий фаолияти ҳам жонланиб кетди. Чирчиқ, Янгийўл, Бекобод каби шаҳарларда, қатор колхоз ва совхозларда ишлаб турган кинолекторийлар ибратли ишлари билан ажралиб турибдилар. Тематик лекциялардан сўнг Улуғ Октябрь революцияси билан боғлиқ бўлган бадиий ва ҳужжатли-хроникаль фильмлар намойиш қилинади.

Лекторийлар машғулотлари ҳафтада бир марта ўтказилмоқда.

БОСМАДАН ЧИҚДИ

«Ўзбекистон» нашриёти «КПСС тарихи очерклари» китобини ўзбек тилида босмадан чиқарди. Бу китоб партия ўқуви системасида биринчи марта қатнашаётган кишилар учун муҳим қўлланма бўлиб қолди.

Китобда партия тарихидаги энг муҳим воқеалар ёритиб берилган. В. И. Ленин асарлари ва партия ҳужжатларига кенг ўрин берилган.

Китоб партиянинг қаҳрамонлик традицияларини — халқни, коммунизм учун онгли ва актив курашчиларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда муҳим роль ўйнайди.

Бундан ташқари нашриёт Х. Дониёров, С. Мирзаев, С. Шермуҳамедовларнинг «Адабиёт ва санъатда ленинча партиявийлик принциплари» деган асарини ҳам босмадан чиқарди.

Китобда адабиёт ва санъатдаги ленинча партиявийлик принциплар тўғрисида гапирилади. Ушбу асарда совет адабиёти ва санъатининг партиявийлиги ҳақидаги марксча-ленинча таълимот ҳамда адабиёт ва санъатга партия раҳбарлиги, ижод эркинлиги, ўзбек совет адабиёти ва санъатида партиявийликнинг намоён бўлиш йўллари ва шу каби масалалар ҳам баён этилган.

Ҳ. САЙДАЛИЕВ.

ПОЙТАХТ ЭКРАНЛАРИДА

БУДАПЕШТ киностудиясида «Майсазорда юриш мумкин» деб номланган кинокомедияни суратга олиб бўлди. Фильмда икки ёшнинг бир-бирига бўлган муҳаббати ва бу йўлдаги изтироблар ўткир кулги остида баён қилинади. Бош ролни кинотомошабинларга яхши таниш бўлган Гьерги Полони ижро этган. Яқинда бу фильм пойтахт экранларига чиқарилади. Суратларда: «Майсазорда юриш мумкин» фильмидан кадрлар.

В. Терехов фотолари.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

15 февралда

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.55 — Эшиттиришлар программаси, 18.00 — Телевизион янгиликлар, 18.15 — Ёш куч (мактаб ўқувчилари учун спорт программа) 18.55 — Дала ишлари кундалиги, 19.15 — Жаҳон халқлари чолғу асбоблари, 20.05 — Замондош (телеочерк).

20.15 — Телевизион янгиликлар (рус тилида).

20.25 — Эртаги кун программаси.

20.30 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55 — Эшиттиришлар программаси, 18.00 — Қўнғироқ фильм (болалар учун), 18.30 — В.И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги олдидан (ёшлар учун), 18.50 — Телевизион янгиликлар, 19.20 — Куба ҳақида бир боб (ҳужжатли фильм), 19.30 — Чолғу куйлари, 20.10 — Сибирь темир йўлида (ҳужжатли фильм).

Ўзбек тилида: 20.30 — Телевизион янгиликлар, 20.45 — Овозлар ҳикоя қилади. Римский-Корсаков. Шаҳризода, 21.30 — Қўрқоқ (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 15/II да Спартак, 16/II да Князь Игорь.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 15/II да Алишер Навоий, 16/II да Қотил.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/II да Махтумқули, 16/II да Равшан ва Зулхумор.

КИНО

Туннель — «МОСКВА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (1-залда тоқ соатларда), САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 5 ярим, 7 ярим ва 9-15 минутда).

Лайлак келди-ёз бўлди — «ЧАЙКА», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да).

Ҳовлимизнинг бир куни — «МИР» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (2-залда жуфт соатларда), «СПУТНИК» (кундуз соат 4 ва кеч 8 да).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор—В35212, Редактор ўринбосарлари—В35885, В36232, Масъул секретарь—В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари—В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими—В33786. Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари—В35811, Қишлоқ хўжалиги, фан мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари—В39050, Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими—В38761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими—В34048. Эълонлар бўлими—В38142. Коммутатор—В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 00637 ИНДЕКС 64970. А. — 1800